SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÁ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2.298

ANY IX.-NUM. 2.809 BARCELONA, DILLUNS 18 DE NOVEMBRE DE 1912 UN NÚMERO, 5 CÉNTIMS

BANCO HISPANO AMERICANO

Sucursal de Barcelona

Participa a la seva clientela y al públic en general que'l día 18 del corrent traslladará les seves oficines del carrer de Pelai, 58, al nou edifici de la seva propietat, situat al carrer de

FONTANELLA, 6 y 8

aont, comensant desde dita fetxa, continuará ses operacions.

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS

ALTA NOVETAT EN
CATIFES
de totes classes y tamanys
a preus somament reduits

Catifes en pessa y carpetes - Passillos - Estores
Feltres - Pells - "Escurapeus" - Babutxes - Carpetes fibra de coco, etc., etc.

Catifes de moqueta de llana, classe de molta duració, esplèndit assortit; el metre (posada), a Pessetes 3'50

GRAN VARIETAT en Tapisseríes, Tapets, Cortinatges, Portiers, Estors, Conxes, Mantes, Edredons y articles de calefacció

NOUS ASSORTITS EN
Llanes, Velluts de seda, Cheviots, Panyos
pera vestits de tardor y hivern

Básculas-Caixes Pibernat
pera Cabals
Avinyó, 8-10

Acusacions innobles

Tota la prempsa dinástica, tots els orgues del catolicisme intransigent, totes les fulles tradicionalistes, han plorat, amb una desolació de viuda indostánica sobre'l cadavre den Canalejas y mullant les seves mans en la sang del pobre president, volen posarla, com estigma, sobre nosaltres els republicans. Que no's llensa l'acusació d'instigadors y complis contra tots els republicans, sinó tant sols contra'ls que han omplenat de virulencies les seves proses y les seves oracions? No, no. Dues coses constitueixen el fonament d'aquests anatemes: la defensa den Ferrer y els atacs dirigits contra en Canalejas.

Y ha hagut periódic que arribava a insinuar la probabilitat de que la rancunia de l'assassí s'hagués accentuat escoltant les oracions del miting pro Ferrer. Y bé, el miting pro Ferrer, tenía res que veure amb en Canalejas, ni podía produir en cap cervell una excitació trágica? El miting, se podía anomenar perfectament miting jurídic. En ell parlaven llegisladors, advocats y un catedrátic de psicología experimental. Se demanava en ell la revisió d'un procés y la modificació d'unes lleis. S'anava, doncs, contra una mort y no a favor d'una mort. Tenía l'acte un carácter legal y no pas revolucionari. Més que a exaltar, obligava a meditar. Y se vol que un anarquista, enemic de totes les revisions y de totes les lleis, hi trobés un motiu més pera refermar la sentencia que ell mateix havía dictat no contra'ls governants de 1909, sinó contra'l que havía autoritzat la celebració d'aquell miting? L'assassí den Canalejas, si efectivament assistí al miting, lo que faría sería riures, com bon anarquista, d'aquella gent que volía la bondat de la llei.

Ademés, si del creure en que'ls governants de 1909 s'excediren en la repressió y del proclamarho públicament, se deriva la probabilitat de que una ánima trágica s'encengui en dramátiques violencies, no's comprén que'l propi partit lliberal tindría una certa participació en la tragedia? Quan tothom callava y el nom den Ferrer no havía estat encara nom de batalla en les plasses espanyoles, don Segimon Moret, auxiliat per tots els lliberals y responent a les manifestacions d'Europa, s'aixecá en ple Parlament a acusar als conservadors per la seva repressió. Y en Maura caigué. Alló fou més trascendental que'l miting pro Ferrer y ningú se li ocorre acusar an el partit lliberal d'haver contribuit a carregar la pistola den Pardinas.

Que'ls republicans, a més a més, han combatut an en Canalejas? Peró, de quan ensá la crítica política, encara que sigui una crítica despiatada, pot determinar un assassinat? Així en tots els pobles ont s'arriba a exacerbacions superiors, a les espanyoles, la lluita política determinaría una inacabable serie d'atentats. Y es á ben comprovat que allí ont la clandestinitat de la lectura y la propaganda misteriosa s'imposen, es ont se viu sempre, com a Russia, com en els petits Estats americans de les presidencies tiràniques, en plena imminencia trágica.

Els mateixos acusadors d'ara han atacat més an en Canalejas que'ls propis republicans. No s'ha dit dels radicals que estaven units per positius lligams a l'anterior situació política? No s'han alsat veus enemigues de la passivitat de la Conjunció? Davant d'aquesta benignitat republicana trobem la furia católica. Per ventura no son ben recentes aquelles enormes manifestacions católiques del Nord que feren mobilitzar les tropes? No's recorda l'insoburdinació d'alguns bisbes? No hem vist tots les caricatures implacables y no hem llegit les virulencies de la prempsa carlina contra en Canalejas?

No, la vessania no té filiació política y constitueix un acte innoble remoure un cadavre pera obtenir ventatges polítiques. Ben lluny estem nosaltres de les propagandes violentes, peró quan els conservadors intenten presentar en una infamia una complicitat republicana, ens revoltem contra aqueixa baixesa, com ens revoltárem contra l'assassinat. Ni assassins, ni voltors.

Vía fora'l Centralisme!

Jo havía sentit a dir alguna vegada que'ls homes d'ideals catalanistes a l'intervenir en la vida oficial se troben obligats a declinar bona part de llurs intransigencies davant les impureses de la realitat, pera no haver de viure en constant esperit de protesta contra l'ambent predominant en els organismes subjectes a la tutela del poder central.

Potser en general, hi hagi quelcom d'això, qui ho dubta?, peró haig de fer constar llealment que a mi m'ha succeit lo contrari.

Si aversió havía sentit sempre envers l'acció absorbent del Madrid oficial, major la sento avui encara; si fástic m'havien inspirat en tot temps les corrupteles d'aqueix burocratisme espanyolista que ha malmenat la nostra Terra, més fástic y menyspreu me causen avui que sovint puc apreciarles d'aprop.

En una paraula: la meva petita intervenció en la vida oficial (massa gran encara pera'l meu gust), ha fet accentuar en mi, dintre lo possible, el radicalisme catalanista y m'ha fet compendre amb major precisió les desditxes que sofreix Catalunya sota'l desballestat predomini centralista.

Ara'ns trobem precisament en una d'aquelles ocasions en que amb major claretat se manifesta la fatídica influencia de l'acció oficial.

Existeix a Barcelona una Escola d'Enginyers Industrials a qual sosteniment económic no hi contribueix l'Estat sinó pera cobrarse'ls drets dels títuls (cent cinquanta durus cada un), havent fracassat fins ara totes les gestions que s'han fet pera conseguirne subvencions ordinaries o extraordinaries de cap mena. Això sí: está baix la jurisdicció del poder central y no s'hi pot moure una fulla que'l Govern no vulgui.

Doncs bé, no n'hi ha prou amb aquest contrasentit de que'ls uns la paguin y els altres la manin. S'ha arribat ademés al comble de volerla matar, ofegant el pervindre dels que en ella estudien; cosa molt fácil de conseguir regatejant alcans a l'exercici de la carrera que en ella s'hi obté.

Ja ve de lluny aquesta rancunia oficial contra'ls enginyers industrials. Constantment s'han escamotejat llurs funcions característiques en l'esfera oficial y en la privada, concedintse'ls drets d'actuació que a ells deurien exclusivament correspondre, als enginyers civils de mines, tocant ara el torn de l'ussurpació als oficials de Marina.

Infinitat de vegades s'han queixat els enginyers industrials de l'expoliació de drets que aquest abús representa; peró se'ls han escoltat com qui sent ploure. Y un día o altre haviem d'arribar a que'l vas, ple ja, vessés... per qualsevol gota que s'hi afegís. La gota darrera ha estat una projectada Reforma del Reglament del Cos d'Enginyers civils, amb la qual se pretenía acabar de despullar als enginyers industrials.

Y no hi ha hagut més remei que pendre les coses en serio, comensant les reclamacions pel primer capítul.

Peró aquí lo més dolorós, lo més punyent, es que ni pacíficament s'havien atés les queixes moderades, prudents... ni ara's volen escoltar els clams airats de protesta... Fins a l'engany s'ha arribat pera reduir als expoliats.

Y tot per qué? Perqué les altres especialitats d'enginyers tenen cossos oficials y Juntes consultives a Madrid, omplen els Ministeris y predominen en ells, menjan'hi del pressupost; y aquests senyors no volen que's posin més plats a taula pel temor de que s'escursi la llur racció burocrática.

Sempre'l centralisme ofegador de la nostra activitat y del nostre treball; sempre el mateix xuclador que tot ho abassega.

Davant d'ell, en aquests moments, jo'm declaro un cop més nacionalista radicalíssim y me sento muntar del cor un enérgic «Vía fora'!» contra'ls causants de totes les angunies de nostra Terra.

Beneit aquell jorn en que la Nació Catalana sigui mestressa absoluta de son régim interior y pugui donar als enginyers industrials per ella creats, totes les honorables preeminencies que en justicia els hi corresponen!

M. FOLGUERA Y DURAN

Notes y comentaris

La elecció de Junta Municipal

Com estava anunciat, ahir se varen celebrar les eleccions de la Junta Municipal de l'U. F. N. R.

Sense cap incident, y per majoría d'aprop un miler de vots, resultá triomfant la candidatura que nosaltres publicárem, presentada pels delegats dels centres.

Avui se celebrará l'escrutini. Donarem compte d'ell amb el número concret de vots obtinguts.

Un redactor de "El Cor del Poble" a la presó

En virtut del procés que per la llei de jurisdiccions se segueix al setmanari d'esquerra catalana «El Cor del Poble», ha sigut empresonat el redactor del mateix, Josep María Labraña.

El nostre amic fou detingut a l'entrar a casa seva, essent conduit a la Delegació de Policía del carrer de Trafalgar y, d'allí, manillat, a la quefatura de policía, ont se'l va tancar en un calabós.

Mercés a les gestions del nostre estimadíssim amic don Pere Corominas, en Labraña fou traslladat a una altra dependencia de la Delegació, ont va passar cómodament la nit y fou degudament atés.

Abans d'ahir, a la tarde, fou traslladat, en cotxe, a la presó celular.

Ahir al matí foren nombrosíssims els correligionaris que anaren a visitar al nostre amic, pera testimoniarli les seves simpaties.

No cal dir si sentim la detenció den Labraña, al qual desitgem que recobri ben prompte la llibertat.

La Junta Municipal de la U. F. N. R.- Una carta den Suñol

Hem rebut de nostre estimat amic, el consequent federal nacionalista don Antoni Suñol, la següent carta:

«Sr. Director d'EL POBLE CATALA.
Present.

Estimat senyor y amic: Encara que suscriptor d'«El Diluvio», ahir no vaig llegir l'edició de la tarde, y avui un amic me diu, amb gran sorpresa meva, que en ell se publica una candidatura pera la Junta Municipal d'U. F. N. R., en la qual hi figura'l meu nom. Ningú m'ha consultat pera posarhi el meu nom en aquella candidatura, y si hagués sigut consultat, m'hi hauría negat rodonament, puig ni ma poca salut ni mes moltes ocupacions me permeten fer feina política activa, y pera formar part de la J. M. cal tenir, ademés d'entusiasme, temps y energíes físiques que a mí no'm sobren.

Ignoro a que respón la duplicitat de candidatures, però m'interessa fer constar que no he tingut art ni part en la confecció de cap, y que no acceptaría'l cárreg en el poc probable cas de ser elegit.

Soc de V. afm. amic y servidor,

A. SUÑOL.»

Varies

S'ha reunit la minoría parlamentaria regionalista, canviant impressions sobre la situació política. Se va acordar marxar cap a Madrid pera actuar segons les circumstancies.

Ha sofert dos denuncies el setmanari jaumista «Monarquía Federal», y tres el periódic ácrata, «Tierra y Libertad.»

—Ha tornat de Madrid, el diputat a Corts, senyor Milá y Camps.

—La novella y entusiasta «Joventut Germinal» del C. N. R. del districte seté ha obert una suscripció setmanal entre llurs socis, a favor de la familia del nostre estimat amic y company de causa en Josep M.ª Labraña, el qual está empresonat per lluitar pels nostres ideals.

La quantitat recaudada s'ha fet a mans de la seva esposa.

Sería d'alabar que l'iniciativa tingués imitadors.

—S'ha cursat el següent telegrama:

«Pablo Iglesias. — Congreso Diputados. — Madrid.

Agrupación Socialista Barcelona felicita Iglesias y se adhiere acuerdos Conjunción contrarrestar injusta campaña enemigos. — El Comité.»

—La delegació de «La Davantera» a Sarriá ha acordat reunirse avui, a les deu del vespre, pera tractar assumptes d'actualitat.

Se prega per lo tant a tots els inscrits l'assistencia.

El miting del Teatre Romea

Els monàrquics aprofiten l'assassinat den Canalejas pera insultar y difamar als homes lliberals.

Ahir al matí va celebrarse en el «Teatre Romea» l'anunciat miting de protesta per l'atentat contra en Canalejas.

Hi assistí escassíssim públic. La platea estava únicament ocupada en la seva quinta part. Al segón pis no hi havía ningú. En les llotges, molt poca gent.

Una d'elles estava ocupada per un grupu de joves, pertanyents, segons se'ns digué, al famós «grupo de los catorce».

Se digué, pels seus organitzadors, que'l miting no tindría carácter polític, que's reduiría a un acte de protesta honrada de Barcelona contra l'atentat de que ha sigut víctima el senyor Canalejas.

Fins se demaná la nostra adhesió.

Nosaltres, davant la campanya iniqua de difamació y insult contra'ls elements lliberals que ha portat a cap la prempsa reaccionaria de tot Espanya, varem sentir justificats rezels. Y en efecte, els nostrés présentiments no estaven pas mancats de fonament.

Abans d'ahir a la tarde's repartiren profusament per tot Barcelona unes fulles indignes, un libel infamant, redactat per plomes monárquiques.

Y els oradors que prengueren part en el miting del «Teatre Romea» seguiren aquesta conducta.

S'acusá desconsideradament, an en Pau Iglesias als anarquistes. Y això no es digne ni es honrat.

Els oradors, els noms dels quals no volém recordar, pertenexíen tots als partits monárquics.

Aprofitaren l'ocasió de l'atentat contra en Canalejas pera celebrar, provocativament, un acte de propaganda monárquica sense escrupols en el centre de la nostra ciutat, eminentment lliberal y republicana, insultant a tots els homes avensats, que rés tenen que veure amb els assassins vulgars.

El públic va rebre amb rumors de desaprovació les consideracions que feien els oradors fins al punt en que al parlar un senyor anomenat Semir, de la «Joventut Conservadora», la protesta esdevingué sorollósa. L'orador tingué d'interrompre'l seu discurs, mentres del públic sortíen crits y imprecacions y veus d'«Abaix els assassins den Ferrer!» «Visca en Pau Iglesias» «Abaix en Maura!»

Durant l'aldarull, la policía practicá tres detencions. Els detinguts foren llibertats poc temps després.

Apaibagat un xic l'escándol, l'orador, amb penes y treballs, pogué acabar el seu discurs y el president, amb veu tremolosa, tancá l'acte cuita-corrents amb curtes paraules.

El miting acabá a tres quarts de dotze.

Curs de llengua Catalana a l'Universitat de Barcelona

Atenent al preg d'alguns alumnes d'aquesta classe, a cárreg de l'ilustre filóleg don Pompeu Fabra, se canvien els dies de classe que eren dimars, dijous y dissabtes, pel dilluns, dimecres y divendres, d'avui en endavant. Seguirá comensantse a les sis de la tarde. Amb aquest canvi de dies no hi haurá incompatibilitat entre dita classe y la de literatura catalana. Poden assistir en qualitat d'oients, tots els que ho desitgin.

La darrera obra de l'Iglesias

L'home de palla

Heusaquí algunes opinions de la crítica barcelonina sobre la darrera producció de l'eminent dramaturg.

Diu «La Veu de Catalunya»:

«Té aqueixa obra dues qualitats essencials que li asseguren respectivament l'éxit del gran públic y el del públic lletrat. D'una banda es un exemple, de l'altra un drama ben fet. Ja se sab com el públic es commogut per tot lo que de lluny o de prop li recorda un cas que ha vist...

—Al costat de casa hi havia una familia...—

El bon espectador que davant d'una producció escénica pot retreure un cas semblant al que's desenrotlla a les taules y comensarne a l'intermedi la relació, es felís per tota la vetlla y per bona estona de l'endemá. Doncs quelcom d'això succeeix amb «L'home de palla» de l'Iglesias.

Però d'això no n'hi hauría prou, perque hi ha una part de públic que cerca en les obres—y té raó sobrada—la bella construcció, l'encadenament llógic dels fets, la justesa en les frases y l'adaptació de cada una al temperament del personatge y a la situació en que's troba. Y això ho té en absolut aquest drama de l'Iglesias. Per això he dit que era un drama ben fet y per això afegeixo ara que l'autor hi triomfa de tantes dificultats com, donada la complexitat del tema, li havien d'entrebancar els passos. He dit complexitat de tema y garebé me'n desdiría; perque tal vegada lo complexe no es el tema en sí, sinó la situació especial creada per la positura falsa que té en la vida—no artísticament—cada figura.

La marastra que, per respectes humans, no s'atreveix a corregir la filla del seu home y la deixa perdre, era ben difícil de modelar, sobre tot tenint en compte que l'Iglesias la presenta simpática, com, per altra banda, hi presenta tots els personatges de l'obra. Perqué en «L'home de palla» potser no hi arriba a haver ningú dolent, ni'l cap de casa, home de palla dintre un diari «avensat», home de palla dintre la familia, home de palla dintre la societat; ni la filla que's pert per manca de l'autoritat d'una mare que la sotjogui; ni molt menys la filla y el fill de la muller de l'home de palla. Si algún grá de dolentería hi ha en l'obra, l'hauriem de cercar en dos periodistes que lloguen a l'home pera ferlo testaferro de «La Revolta», un diari ideal amb informació de primera mà y que, a copia de parlar fort, posa el director responsable en perill d'anar a presidi. El moment d'encararse amb el perill es el que clou el drama. El diari es denunciat; l'home, després d'una lluita amb sí mateix y amb la familia, decideix fugir. Cóm? No hi ha prous diners a casa. La seva filla's treu un collar de perles... «Vendrem això.» «Qué'n treurem d'unes perles falses?...» «No, que són bones...» «D'aont les has tretes?» La veritat no's diu, però esclata crudel. Y la familia resta fatalment destriada: a l'una banda els normals, la muller y els seus dos fills del primer matrimoni; a l'altra els esgarriats, l'home y la seva filla, que fugen per amagarse a la justicia y a la vergonya.

El drama es punyent y vibrant; el gran públic el viu; el crític y l'artista n'admiren les dificultats que hi ha vensudes l'autor, y aquest hi triomfa, com hi triomfa la companyia.

Diu que l'obra s'ha posat amb quatre ensaigs. Això s'ha dit d'altres obres com a disculpa, però en aquesta s'ha de dir com exemple d'amor a l'estudi y de sacrifici ben recompensat per l'éxit. Perqué no ho semblava la de «L'home de palla» una estrena a correcuita. L'Emilia Baró, en la filla de la dona, va estar exquisida, dient amb la correcció de sempre'l seu paper, però ademés, matisantlo com si a copia de haverne fet dotzenes d'ensaigs, ja l'ánima del personatge no tingués cap secret per ella; la Fremont va interpretar justíssimament la noia esgarriada, transparentant amb acert el fons trist de la figura; la Plá, molt bé en la marastra y triomfant en un paper dramátic de les seves facultats d'actriu essencialment cómica. Entre'ls homes poques vegades haviem vist que cada hú ocupés el seu lloc més dignament. En Vinyas en el de palla, en Bardem en el seu fillastre, en Carles Capdevila y en Galcerán en els dos periodistes, varen estar tots encaixats amb els papers respectius y amb l'acció de l'obra.—J. Morató.»

D'«El Diluvio», amb la firma del senyor Esteve Batlle:

Ignacio Iglesias, el dramaturgo y poeta del pueblo, ha triunfado una vez más con una obra dramática.

Todos los que sentimos admiración sincera por el autor de «Els vells», «Les garses» y «La mare eterna» y deseamos la regeración de nuestro Teatro Catalán tuvimos anteanoche una satisfacción inmensa al ver triunfar de nuevo a Iglesias.

El teatro estaba como en los días de gran acontecimiento; en los palcos varios concejales y otras personalidades y los devotos que aguardaban se alzase la cortina con impaciencia para ver «L'home de palla».

Con religioso silencio escuchóse el primer acto, que es una exposición de tipos y desde luego se ve que la obra es una nueva modulación del arte teatral de nuestro primer autor popular.

Además del estudio de los sentimientos y vicisitudes y costumbres de nuestra sociedad modesta, Iglesias ha presentado un tipo nuevo en el teatro y que forma parte del mecanismo periodístico ignorado por el grueso público. Este tipo se presta a hondas consideraciones y ejemplos de intensa emoción.

Aquel hombre, que sólo quiso aceptar aquel cargo para vagabundear, que no quiso ver cómo su hija iba enfangándose en el vicio, tolerándole que trajese a su casa joyas y trapos que no podía ganar trabajando honradamente y que a pesar de todas las recriminaciones de la esposa permite, sigue haciéndose el sueco, acepta a última hora librarse de la cárcel, donde quiso ir voluntariamente, con el producto infame de la deshonra de su hija.

Huyen aquellos dos seres desgraciados para vivir su desgracia fuera de las garras de la justicia.

Fuera de esa equivocación de tipo, que no representa clase alguna, porque la mayoría de los directores responsables son ahora cosa mejor, la obra de Iglesias es vigorosa, fuerte e interesante.

El público premió con sus ¡vivas a Iglesias! y aplausos la bondad de la obra y a la vez a los actores y actrices, que lograron un buen conjunto.

De «Las Noticias», amb la firma de l'Emili Tintorer:

Hay escena como la de Cecilia y Samuel, como la del padre y los periodistas, dialogadas magistralmente; muy personal aquella, muy satírica ésta; hay detalles de observación y de psicología humana que refleja Iglesias con gráfica pincelada, y aun hay dominando el cuadro la infinita ternura del poeta siempre benévolo con los hombres pecadores cuyos vicios y defectos quisiera atenuar. Hay, en fin, la prosa galana, enérgica, gráfica y robusta de Ignacio Iglesias, prosa de excelente dramaturgo y excelente literato.

Fué aplaudida la obra con entusiasmo, después de cada uno de los dos actos. El autor debió salir a escena repetidas veces en compañía de los actores que representaron el drama con singular perfección.

Diu «El Liberal», amb la firma de «Geo»:

El nuevo drama tiene momentos que sugestionan e interesan. El primer acto es de una factura irreprochable. Todo en él acusa la mano maestra de Iglesias. Los personajes surgen ante el espectador con firmes trazos. La exposición es sobria y vibrante. Después se atropellan los acontecimientos. El conflicto dramático nace de un convencionalismo teatral que podría tener realidad en la vida; pero que violenta un poco la lógica de los hechos puesto en práctica para dar cima a la obra.

A pesar de sus defectos, creemos sinceramente que «L'home de palla» es la mejor producción escénica que el «Sindicat de Autors Catalans» nos ha ofrecido esta temporada.

Ignacio Iglesias fué muy aplaudido y repetidamente llamado a escena.

Los intérpretes de la obra muy metidos todos en sus papeles, especialmente Viñas que caracterizó y supo dar bastante relieve a la figura del protagonista.

El teatro Español, que fué donde el estreno se celebró, estuvo muy concurrido.

La guerra dels Balkans

Els Estats aliats y l'Europa

M. Jean Pélissier continúa enviant interessantíssimes cróniques dels Balkans al diari tolosá «La Dépêche.» Aquestes cróniques valen forsa més, per la trascendencia política que tenen y per la excelent orientació que demostren, que la majoría de les cróniques pretencioses y buides de certs periodistes d'anomenada que informen als grans periódics europeus.

Heusaquí la crónica de M. Pélissier publicada ahir y titulada «Les Alliés et l'Europe»:

«Sofía, 16 novembre.—A despit de la resistencia desesperada dels turcs a Txadelja y a Andrinópolis, aquí se segueix essent optimista respecte'l desenllás de la guerra. Després de l'entrada de les tropes aliades a Salónica, se considera que la tasca del exércits serbi y grec ha casi acabat y no's dubta gens que l'exércit búlgar triomfará ràpidament de les darreres tropes turques.

Però les pérdues espantoses sofertes per l'exércit búlgar en la gran batalla que's lliurá durant cinc dies sobre la línia de Lule-Burgas a Bunar-Hissar y en els voltants de Txorlu, batalla que'l mateix ministre de la Guerra de Sofía compara a la de Mukden, durant la guerra russo-japonesa, han fet minvar en gran manera l'alegría del triomf. Més de 15.000 búlgars van caure en aquesta sola batalla. Totes les families están de dol.

El pensar que'ls turcs, per la llur banda, han perdut prop de 40.000 homes morts o ferits, no es més que un magre consol.

«El día de la firma de la pau, me deia una mare de familia, será per la nostra nació ensems un día de joia y un día de dol.»

«Fins aleshores no's veurá tota la magnitut dels sacrificis que la Bulgaria ha hagut de fer pera lliberar els nostres germans de Macedonia, y no compendría que després d'haverse dessangnat així, nacions més poderoses, com l'Austria-Hongría, o que han conservat llurs forses intactes, com la Rumanía, li demanessin que abandonés el fruit dels seus sacrificis o que li exigissin simplement compensacions. Un pregón sentiment de disgust y de revolta s'apoderaría aleshores de tota la nació búlgara contra'ls països prou covarts pera donar prova d'un tal egoisme y, malgrat tots els sofriments ja experimentats, no hi hauría ningú entre nosaltres que no estés disposat a aixecarse pera defensar els seus drets a costa de nous sacrificis.»

Aquests sentiments jo'ls he sentit expressar a tot arreu, senzillament y sense énfasi, com una cosa perfectament natural, d'ensá de la meva arribada aquí.

Entre altres qualitats dominants, el poble búlgar posseeix sobre tot l'esperit de justicia y de tenacitat. Encara que pugui sorpendre, la veritat es que, després de ses victories y després l'admirable coratge dels seus soldats sobre'l camp de batalla, a la Bulgaria no li agrada la guerra. Es un poble massa realista pera no compendre que aquesta resulta un joc massa perillós y massa aleatori. Però ha vist que era l'única solució que li permetía sortir de la situació lamentable en la qual l'havía colocat l'arrogancia dels turcs y l'indiferencia de l'Europa. No voldría altra cosa que estalviar a les altres potencies aquesta horrible desgracia. Però si aquestes són cegues, si no comprenen el perill al qual s'exposen intentant violentar als pobles balkánics y entravancant la llegítima realització de llur ideal, y bé! en aquest cas que's destrossin elles amb elles y que sucumbeixin totes víctimes de llur follía.

He interrogat d'ensá que soc aquí a gent del poble, a pobres pagesos analfabets, a estudiants, a professors, a savis, a magistrats, a diputats, a ministres. Tots m'han dit la mateixa cosa. Tots volen que, aquesta vegada, triomfi la justicia, que'ls pobles de la Macedonia obtinguin per sempre més la seva independencia, que l'Estat balkánic sigui considerat com un igual y no com un camp de cobejanses d'aquesta o d'aquella gran potencia. Sense això mai hi haurá pau possible, ni en els Balkans ni en l'Europa.

Aquest estat d'esperit l'he notat aiximateix a Serbia. Es general en tota la península balkánica, y fora una bogería que'ls nostres diplomátics no'l tinguessin en compte.

Afortunadament, en la prempsa francesa s'ha operat una evolució.

El gran poeta nacional búlgar Vasoff, que professa a la Fransa el més pregón amor, me feia remarcar ahir, amb joia, que M. Poincaré y «Le Temps» demanen ara exactament a l'Austria-Hongría alló mateix que «La Dépêche» li demanava ja abans de l'obertura de les hostilitats, es a dir, que's desinteressi de tota pretensió territorial en els Balkans y que digui clarament alló que desitja. Aquest canvi en l'actitut del nostre govern y de la nostra prempsa torna a la Fransa, aquí, tota la seva popularitat.

Com el ministre de Finances, Teodoroff, me deia ahir matrix, aquí tothom espera que la Fransa compendrá per fi que está en la seva tradició y en el seu interés afavorir en els Balkans l'establiment d'un régim de justicia, d'orde y de pau, régim que no pot esser assegurat més que si'ls turcs són definitivament foragitats d'Europa y si'ls pobles dels Balkans són senyors absoluts dels llurs destins.

Al contrari, aquí tothom s'indigna de l'actitut de l'Austria-Hongría y de la Rumanía, que, per una satisfacció de llurs apetits, no temen exposar l'Europa a una conflagració general.

Se censura que l'Austria-Hongría s'hagi refusat a adherirse a la fórmula de desinteressament territorial que li havia proposat M. Poincaré. Se li censura també que s'oposi a que la Serbia obtingui sobre l'Adriátic el port del qual té absoluta necessitat. L'actitut de l'Austria-Hongría, com ja he dit al comensament de la guerra, es la gran incógnita de la qual depent tot y no's comprén pas que tota l'Europa no s'uneixi contra aquest imperi, trontollant y retrógada, pera obligarlo d'una vegada a renunciar al seu somni d'arribar a Salónica y a fer en aquest sentit declaracions que tranquilitzarien tota l'Europa.

En quant a la Rumania, se considera aquí que també representa un paper lamentable. Després d'haverse negat a entrar en l'Unió balkánica y sense haver pres part en la guerra, vol compensacions. Tant poc disposat s'está aquí a concedirli res, que s'ha enviat catorze bateries a Rustxuk y Silistria, pera rebre'ls seus soldats en el cas que se li acudís realitzar un passeig militarr per Bulgaria.

L'hora es greu. La situació es delicada. Esperém que'ls nostres homes d'Estat, d'acord amb els d'Anglaterra y de Russia, continuarán al costat del dret y que, segons la bella frase de Teodoroff que us citava abans d'ahir, tindrán el coratge d'obrar com a francesos.

JEAN PELISSIER.

El miting dels dependents

En el teatre «Sala Imperi» s'hi celebrá ahir matí'l miting convocat pel Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria, pera demanar al Govern l'anulació d'uns pactes convinguts entre unes titulades associacions gremials de dependents y de patrons, referents al descans dominical.

L'acte comensá a les onze, assistinthi nombrosa concorrencia, que aná aumentant a mida que transcorregué'l miting, fins a omplir tota l'ampla platea del Teatre.

Presidí'l miting el president de l'entitat organitzadora senyor Puig y Esteve, acompanyat de la Junta de Govern de la Secció de Relació y Treball del Centre.

El secretari de l'esmentada Secció senyor Feliu y Codina, comensá donant compte de les adhesions rebudes a l'acte, que foren les següents:

Centre de Dependents del Comers y de l'Industria de Sabadell, Associació Professional de Dependents de Comers de Mataró, Associació de la Dependencia Mercantil de Barcelona, Associació Mutual de Dependents de Escriptori, Societat de barbers «El Fígaro», Unió Ultramarina de dependents de tendes de queviures, Societat d'oficials rellotgers, Societat d'oficials espardenyers, Unió de Dependents de Tall y Venda de Confeccions, Unió de Dependents del Ram de Robes fetes, periódic «Acción», Unió Professional de Dependents y Emplents de Comers, etc. Al final de l'acte se rebéren per telegrama les adhesions de l'Associació de Dependents de Lleida y el seu periódic professional «El Defensor» y de l'Associació de Dependents de Manresa. El grupu catalá pera la Protecció legal dels Treballadors, també feu constar la seva adhesió a l'acte. També fou llegida pel senyor Feliu una interessant lletra d'un grupu de dependents del ram de robes fetes, que's un dels que contragué'ls esmentats pactes amb el gremi patronal, denunciant les coaccions de que foren objecte per sos patrons que'ls feren firmar el conveni que'ls repugna.

Acabada la lectura de les adhesions, el mateix senyor Feliu feu ús de la paraula, posant de manifest els esforsos que desde que fou dictada la llei venen fent els dependents pera aconseguir que's compleixin, esforsos que ara s'intensificarán vistes les maniobres a que recorreixen els patrons, recomanant a tots energia, convicció y unió pera dur a bon terme l'actual campanya.

Parlá després el senyor Valls, del Centre'l qual feu veure les ventatges y la necessitat pera'ls dependents d'associarse, no sols pera millorar individualment en tots els ordes, sinó també pera oposar una forsa poderosa als egoismes y a les indignes maniobres de que's valen uns quants, pera arrebassar als dependents els drets que tenen guanyats.

Fou seguit l'anterior orador pel representant de l'Unió Professional de Dependents y Emplents de Comers, don Miquel Sastre, el qual esmentant un nombre considerable de disposicions legals vigents, pertinents al cas, feu veure tota la rao moral y legal que assisteix a la dependencia en l'actual campanya y la manifesta nulitat dels pactes objecte de la mateixa. Se dolgué especialment el senyor Sastre de l'excessiva lentitut dels expedients que s'instrueixen amb motiu de infraccions a la llei del Descans Dominical, exposant com a comprovació de les seves paraules, el fet incalificable de que la Junta Provincial de Reformes Socials de Barcelona, que té pera resóldre milers d'expedients en recurs d'alsada, fa més de tres anys que no s'ha reunit.

El senyor Presas, també de la Secció de Relació y Treball del C. A. de D., se manifestá partidari d'una reforma de la llei del Descans, no sols pera abreviar la tramitació a que's referí'l senyor Sastre, sinó també pera ferla més restrictiva, esborrant algunes de les excepcions que admet la llei actual y que no tenen raó d'ésser. Especialment indicá la conveniencia de restringir la llei en lo que fa referencia als mercats, que considera causa ben important de l'inobservancia actual d'aquella.

En nom de l'Associació de la Dependencia Mercantil, parlá a continuació, don Francisco Muñoz, el qual comensá fent esment de les intenses campanyes que ha vingut realitzant dita entitat pera fer complir la llei del Descans, dolguentse de la passivitat de que donen mostres alguns dependents, donant amb ella ales als patrons pera burlar son compliment.

El president de la Secció de Relació y Treball del Centre, senyor Palá, explicá la finalitat de la campanya iniciadá per ditá entitat, afirmant enérgicament que será continuada fins a assolir l'éxit desitjat, es a dir, l'anulació dels pactes que destrueixen totes les disposicions benéfiques de la llei. Protestá, també amb energía, de que les titulades societats de dependents contractants s'haguessin abrogat la representació, que no tenen, dels dependents dels gremis interessats, l'immensa majoría dels quals ne protesten.

Posá fi als parlaments, el president del miting y del C. A. de D., senyor Puig y Esteve, el qual comensá agraint la cooperació al acte de les demés entitats y especialment a l'Unió Professional y a l'Associació de la Dependencia Mercantil. Després feu veure en convincents paraules la necessitat de que la dependencia celebri completa la festa dominical y confirmá l'aspiració de la mateixa d'obtenir la reforma de la llei que permeti beneficiar de les seves disposicions a major nombre de treballadors que l'actual. Censurá també enérgicament els convenis publicats en el «Boletín Oficial» del 16 d'octubre, dient que la maniobra dels gremis firmants dels mateixos, es una provocació a la dependencia barcelonina, encara que expressá la seva convicció de que será ineficás, car es tant manifesta la seva illegalitat, que forsosament tindrán que ésser invalidats pel Govern. En termes veements censurá l'obra d'intranquilitat y d'egoisme antisocial que realitzen dits gremis patronals amb la seva conducta, exposant com a contrast a la mateixa la tascá de culturá y de ciutadanía que realitzen les associacions de dependents de Barcelona, reivindicant amb noble y llegítim orgull en aquest punt, la que ve complint el benemérit Centre Autonomista de Dependents.

Després s'extengué en poderosos arguments pera demostrar que ni económica ni socialment es perjudicial pera Barcelona, la llei del Descans, afirmant amb energía que en amor a Barcelona y a Catalunya, ningú pot guanyar al C. A. de D.

Acabá dient el senyor Puig que la dependencia barcelonina seguirá amb la mateixa energía y sensatesa que fins ara, la campanya, recorrent a tots els medis legals, peró que si ni axí es atesa no podrá extranyar ningú si després se produeixen fets de violencia, que sols a l'actitut egoista dels patrons y a la parcialitat de les autoritats podrán culparse.

El digne president del Centre, així com tots els oradors, foren molt aplaudits.

Durant el discurs del senyor Puig y Esteve, se produiren en la sala alguns incidents, provocats segons sembla per alguns «valents», que enviaren al miting alguns evidentment interessats en pertorbarlo, lo que certament no aconseguiren, car els pertorbadors després de rebre son merescut, foren entregats als agents de l'autoritat, continuantse l'acte tranquilament y amb més entusiasme encara. Se'ns digué que comanava als pertorbadors un botiguer lerrouxista.

Acabats els parlaments, el senyor Puig y Esteve sotmeté a l'aprovació dels assistents a l'acte les següents conclusions del mateix, que foren adoptades unánimament y acullides amb una llarga ovació:

Conclusions del miting

«La dependencia comercial de Barcelona, reunida per convocatoria del Centre Autonomista de Dependents del Comers y de l'Industria, en el Teatre «Sala Imperi», acorda:

Primer. Ratificar en absolut y ferse seu el recurs d'alsada interposat per totes les veritables associacions de dependents de Barcelona, contra'ls convenis firmats entre unes titulades associacions obreres gremials de dependents y altres patronals, publicats en el Botlletí Oficial del 16 d'Octubre darrer y per virtut dels quals renunciaren aquells a la celebració de la festa dominical, perjudicant a l'immensa majoría de dependents de Barcelona que no convenen amb aquells pactes.

Segón. Protestar de que dits convenis haguessin obtingut la sanció de l'ex-governador civil senyol Portela, per esser manifestament nuls, ja que son obertament contraris a les disposicions legals vigents y sobre tot els articles 13 y 14 del Reglament de la Lley del Descans dominical y a la R. O. de 26 de juny de 1.907, que exigeixen qué pera poder pactar representin les associacions contractants, la majoría absoluta dels interessats, condició que evidentment no concorre en les associacions de que se tracta, constituides expressament pera realitzar el conveni y que compten amb escassíssim nombre d'associats, y ademés per no haverse obert l'informació que exigeix la disposició setena de la R. O. abans esmentada.

Tercer. Demanar al Ministre de la Governació, que mentres no's resolguin els recursos presentats contra dits convenis, els suspengui governativament, tal com va prometre ferho al diputat per Barcelona, don Lluis de Zulueta, en la sessió del Congrés del día 11 de novembre corrent.

Quart. Reclamar de l'Arcaldía de Barcelona la prompta resolució del gran nombre d'expedients instruits per infraccions de la Lley del Descans, imposant les multes corresponents, y de la mateixa autoritat y del senyor governador civil, tota l'energía en fer complir l'esmentada llei, que essént beneficiosa pera la dependencia comercial, no perjudica a ningú, malgrat se vulgui fer creure lo contrari per uns quants egoistes.

Y comunicar aquests acords en lo que a cada un d'ells afecta, al ministre de la Governació, Institut de Reformes Socials y a les autoritats barcelonines.

Quint. Demanar al senyor Comte de Romanones, actual president del Consell de ministres, fassi complir la R. O. del 9 de desembre de 1905 per éll dictada, essent ministre de la Governació.

El miting acabá a tres quarts d'una.

A la sortida, els organitzadors de l'acte y els representants de les entitats adhérides se dirigiren al Govern civil, pera entregar al senyor Sánchez Anido, les conclusions aprovades.

Un grupu d'alguns centenars de joves assistents al miting els acompanyá en manifestació, Rambles avall, aplaudintlos y donant repetits crits de «Visca'l Descans Dominical».

El senyor Sánchez Anido, rebé als comissionats afablement, dientlos que trasmeteria al govern les conclusions que li entregaren.

Els manifestá també que tenía decidit interés en fer complir a Barcelona rigurosament el descans dominical, tal com lográ en les altres provincies que governá. Pera pendre totes les mides conduents a dit fi, els digué que pera avui havía convocat al senyor arcalde y a la Junta local de Reformes Socials y pera dijous, a la provincial, que com hem dit, fa tres anys que no s'ha reunit.

Així mateix comunicá'l governador als comissionats que havía rebut un telegrama del ministre de la Governació, dientli que l'Institut de Reformes Socials resoldría properament els recursos d'alsada interposat per les societats de dependents barcelonins, contra'ls convenis causa de l'actual agitació y que si per tota aquesta setmana l'Institut no havía resolt, sospendría governativament dits convenis.

Els comissionats sortiren molt satisfets de la seva entrevista amb el governador.

Com sigui que davant del G. C. hi havía estacionat el nombrós grupu que hi havía acompanyat als comissionats, el senyor Puig y Esteve sortí a un dels balcons del Palau, donantlos compte de les satisfactories paraules del senyor Sánchez Anido y recomenantlos que's disolguessin tranquilament, com així ho feren.

De l'Ajuntament

Relació dels objectes trovats y dipositats a Majordomía: Diverses claus y clauetes. Una manteleta de panyo negre. Un bastó. Dúes capses de cartró amb cinc dotzenes de mocadors nous. Una partida de babtisme a nom de Vicens Bonadri. Una pessa de calsat pera senyora (envellutat). Una borsa pera senyora, contenint una capseta de cartró amb una cadeneta y un penjant, unes ulleres amb estotx, un didal y altres objectes. Una arracada amb pedres vermelles. Dúes cédules personals a nom de Miquel Dutadell y Teresa Tortosa, respectivament.

Notes de Sport

Pedestrisme

La cursa a peu celebrada ahir matí, baix l'organització de la novella entitat Sport Atlétic Barceloní, constituí un gran aconteixement deportiu.

A les deu del matí, davant de la porta de l'Universitat, se doná la sortida als corredors, dels quals se'n presentaren 24 (n'hi havía d'inscrits 34).

El trajecte, que ja'l saben nostres llegidors per haverlo publicat en aquestes planes, era en conjunt de 5 kilómetres, y fou cobert pels corredors en un temps relativament curt, si's té en compte les dificultats que hi ha encara a Barcelona pera realitzar manifestacions deportives d'aquesta naturalesa.

El primer en arribar a la plassa de la Universitat, fita marcada per la Comissió organitzadora, fou en Prat, qui feu el recorregut en 19 minuts, 33 segons. El segueix no gaire lluny en Vives, que empleá 21 minuts. A continuació anaren arribant en Charlot, en Ferré, l'Augneron, en Casas, en Gimeno, en Mas, en Portabella, etc., fins al nombre de 24, puig tots els que sortiren arribaren fins al final de la cursa.

Felicitem al Sport Atlétic Barceloní per l'éxit obtingut en la seva primera manifestació deportiva y esperem que això els encoratjará pera realitzarne de noves en bé de la cultura física.

Foot-ball

Al camp de l'«Español» jugaren ahir a la tarde l'anunciat partit d'entrenament el «team» de la Federació C. de C. de F. que ha de lluitar amb l'equip francés y un altre de seleccionat entre jugadors de diversos Clubs.

Jugá'l primer admirablement, contrarrestant els perillosos atacs del contrari, dominantlo y marcantne 5 tantos a son favor, marcats 3 per en Bau y dos per en Sampere.

Malgrat tot això, no pogué impedir que l'Armet y Passani a l'enfront dels davanters de son contrincant s'apuntessin 2 tantos.

Se distingiren, dels de la Federació en Massana, que'ns va provar altra volta ses qualitats de defensa; en Casellas, en Sena, en Sampere y en Bau insuperable.

De l'altre bándol va sobressortir en Cuervo, que va parar «schoots» compromesos. Y diem que va ferho espléndidament encara que li passessin 5 «goals», perqué un porter se pot jutjar si es o no es bó quant té bons defenses, y aquests estigueren ahir bastant malament. Y ademés d'ell són dignes d'esment l'Alemany y l'Armet.

L'equip vencedor estava compost pels següents jugadors: Gibert, Massana, Brú, Pomés, Cassellas, Prats, Sena, Pons, Sampere, Bau, Coma.

Y contra ell lluitá el bándol següent: Cuervo, Reguera, Quirante, Comamala (A.), Hodge, Alemany, Torrens, Mariné, Morales, Armet, Passani.

—També en el camp del «Barcelona», amb regular concorrencia, jugaren el primer «team» d'aquest Club y el del «Reial Jockey Polo Club».

Heusaquí la composició: «team» del «Barcelona»: Reñé, Irizar, Amecha, Verdier, Massana, Berrondo, Peris, Apolinario, Molins, Armet, Forns; «team» del «R. J. P. C.»: Ros, Ros Ros-Sagnier, Bertran (J.), Bertran (E.), Bertran (L.), Baixeras, Bartrolí, Quer, Llopis, Oliver.

Guanyá fácilment el «Barcelona» (després d'un joc bastant aborrit pera'l públic), per 3 «goals» a 0.

—La «Copa Ciudad», qual partit final devien jugar ahir el «Barcino» y l'«Europa», s'aplassá fins el diumenge vinent.

Ciclisme

La cursa a l'americana celebrada ahir a la tarde al Velódrom de Sans, fou un altre dels aconteixements deportius digne d'esmentarse.

Se presentaren els següents partits: Magdalena, Rubio, rojós; Marqués, Cascarrosa, negres; Canut, Service, marrons; Baró, Borrella, grocs.

Els primers feren les sis hores de reglament en 1,390 voltes; els segons, després de sustituirse per en Tresserres en Cascarrosa, qui tingué la desgracia de fracturarse la clavícula, les feren en 1,376 voltes; els tercers en 1,356 y els quarts en 1,337. En Rubio feu 9 primes, en Magdalena una, en Tresserres una y en Service una.

Guanyá, donces, l'equip format per en Magdalena y en Rubio, que montaven cicles marca Montpeó, pneus Hutchinson.

Botlletí del Treball

De la germandat obrera

Pera l'Abel Huc

Molt podriem dir encara sobre tema que potser per primera vegada's tracta en les columnes d'un diari. El tema es interessant, perqué quants més punts de vista's tracten, altres de nous se'n descobreixen.

Un d'ells y que an a mi no se m'havía acudit, amb tot y conéixel prou, es el que darrerament tractaveu amb títul tan sugestiu.

Peró, precisament per la mateixa amplitut que hauriem de donar a la qüestió, ho deixem pera una ocasió millor, que la tractarem com se mereix.

Diguem per avui, pera completar aquestes rápides notes sobre la germandat obrera, que la cultura dels treballadors acabará amb totes aquestes manifestacions «morboses» de la vida proletaria. Lo que cal, es que tots els que de debó estimen als treballadors els fem entendre la conveniencia de que comensin per respectar als aprenents, als ajudants, al peonatge, a les dones sobre tot; que es necessari que entre ells se respectin si volen esser respectats. Y que tinguin el perfecte coneixement dels respectes qué a la dona se deuen, ennoblintla y no rebaixantla amb un tracte y una parlería que a vegades més que incorrecta es grollera.

A major cultura en la dona, major cultura en els fills, futurs treballadors y ciutadans, y a major cultura ciutadana, més grans probabilitats de que marxi més depressa el progrés del món, de l'humanitat nova que reconeix tothom que apunta.

La classe treballadora es una gran familia unida pels mateixos interessos morals y les mateixes conveniencies materials. Cada societat obrera es o té d'esser un agrupament d'aquesta gran familia, y cada taller o cada fábrica es forsós que sigui un aplec de germans que s'estimin per la mutualitat del tracte diari. No hi ha d'haver rancunies entre'ls treballadors d'una mateixa casa. Tot lo que sigui dividir ha d'esser rebutjat per perjudicial d'entre les reunions de treballadors.

Cóm se pot lograr aquest resultat? En primer lloc els obrers han de tenir en compte aquestes interioritats de treball que, tot semblant insignificancies, tenen un valor immens. L'orgull d'ocupar una plassa més ben retribuida o més considerada pel patró, perqué representa una major habilitat o práctica, si us sembla, un talent més provat en el que la desempenya, es molt perniciosa y condueix a l'humiliació dels altres companys que estan ocupats en altres llocs.

Insistim. Pera que la germandat obrera sigui un fet indestructible, han d'acabarse pera sempre més les desconsideracions que mutuament se tenen els obrers; ha d'acabarse'ls atropells als «inferiors», ha d'educarse a la dona y rodejarla d'un respecte que avui no té en la mida que hauría de tenir.

Aquesta es la nostra lleal y sincera opinió y el consell nostre. Amb el ben entés que estem convensuts de la seva eficacia. —Pere Casals.

Els ferroviaris

Abans d'ahir a la nit se va celebrar l'Assamblea extraordinaria de la secció Barcelona-Nord, baix la presidencia del company Armengol.

Se va aprovar l'acta de l'Assamblea anterior y desseguida se doná compte de les gestions realitzades per la comissió mixta nomenada amb el fi d'aconseguir l'abono dels jornals dels dies de la passada vaga, declarantse que havien resultat infructuoses.

S'entaulá una llarga y ordenada discusió, en la qual intervingueren varis assambleistes, respecte l'actitut que calía adoptar, acordantse per últim que si no s'abonaven els jornals abans del 15 de desembre próxim, la secció se dirigirá a la Federació Nacional de Ferroviaris espanyols, consultantli el convenient pera lograr les seves justes aspiracions.

L'Assamblea, a la qual hi assistí nombrosa concorrencia, va acabar amb el més complet orde.

Teatres y Concerts

En Jaume Borrás a Madrid

El debut del notable primer actor catalá en Jaume Borrás en el teatre Espanyol de Madrid, ha constituit un gran éxit.

L'obra escullida pera la presentació den Borrás, fou «El Místic», de Santiago Rusiñol, de l'interpretació de la qual tota la prempsa madrilenya en parla en termes elogiosos.

Heusaquí lo que en diu «La Mañana»:

«No tenía otras noticias de este artista—confieso mi ignorancia—que las de que era hermano de Enrique Borrás.

Cuando supe que se daba a conocer ante el público madrileño, y que había elegido «El místico» para su debut, me pareció una locura que buscase comparaciones enojosas.

Al salir anoche del teatro Español estaba perfectamente convencido de que la empresa no era temeraria; Jaime Borrás es Enrique Borrás, al menos en esta obra. Alguna mayor corpulencia, pero la misma cara, idéntica voz, con sus armoniosas inflexiones, iguales ademanes y exacta manera de hacer.

A estas condiciones naturales de Jaime Borrás debe agregarse que no ha tenido otro maestro que su hermano Enrique. El le ha ensayado la obra y hasta le ha aconsejado que se presente con ella ante los públicos donde vaya por primera vez. Tal confianza tiene en su éxito.

En «El místico» se parecen los dos hermanos como dos gotas de agua.

Jaime Borrás obtuvo una ovación delirante, estrepitosa y ciertamente merecida, que espero ver confirmada en el trabajo que ahora prepara: «La loca de la casa» y «Don Alvaro o la fuerza del sino.»

El teatro Español está de enhorabuena, porque Jaime Borrás nos proporciona la grata convicción de que el arte de don Antonio Vico y de Enrique Borrás tiene continuadores, que han de proporcionar días de gloria a la escena española.—Xavier Cabello.»

«La Correspondencia de España» en parla també de la següent manera:

«En mi opinión, Jaime Borrás ha creado un «Padre Ramón» impecable. Su labor, en todo el papel, es honradísima. Su concepción del personaje, muy humana. Las huellas que la tristeza, la injusticia y la enfermedad van trazando en el «Padre Ramón», refléjanse con todos los aspectos de la verdad artística en el distinguido actor que pisó ayer el escenario del Español por vez primera.

Tenía que luchar Jaime Borrás con dos obstáculos enormes: uno el de su figura, y otro el del asombroso parecido de cara y de voz con su hermano. De ambos escollos sabe librarse, a juicio mío. Su arte le hace disimular su excesiva corpulencia. Y ya que no pueda dejar de ser el vivo retrato de Enrique Borrás, por esa igualdad de voz y de rostro, se diferencia en que entiende el papel de otra manera; lo hace menos brillante, menos exaltado y tumultuoso, pero con mayor sobriedad y equilibrio.

Jaime Borrás me parece, en resumen, una buena adquisición para el teatro Español y un estimable actor, llamado a mayores triunfos en los dramas y comedias que la compañía de Matilde Moreno estrenará esta temporada.—Caramanchel.»

GRAN TEATRE ESPANYOL

El proper dimars, dia 19 del corrent, en el Teatre Espanyol, se celebrará la tercera funció d'abonament que l'Associació de la Dependencia Mercantil «Comissió de Festeigs», té, obert en dit Teatre.

Se despatxen vals en l'esmentada Associació, Arcs, 3, principal.

Dr. Serrallach Vies urinaries 12 a 2 y 6 a 7. Pelai, 40
Consulta económica, de 7 a 9. Jovellanos, n.° 9.

Folletí d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

TEATRE ESPANYOL: Estrena «L'home de palla», comedia en dos actes de l'Ignasi Iglesias.

Després de l'obra den Pous y Pagés «Senyora avia vol marit», que representa un avens considerable en aquesta tasca de formació de la comedia catalana, de que hem parlat més d'una volta, l'Ignasi Iglesias ha donat un altre pas la petja del qual trigará en esvanirse. Poques s'en trovarien de tant fermes en el nostre teatre. La darrera obra de l'Iglesias, si que'n té de dret a anomenarse comedia, perque s'hi poden destriar tots aquells elements que cal veure reunits en una obra pera anomenarla així. Hi há una acció dramática en el fons, peró que no arriba a la superficie en tota la seva intensitat, com ha d'ésser en la comedia, ja que altra cosa seria confóndrela amb el drama pur, en el qual la forsa de l'acció no es deturada en cap moment. Hi han carácters, que per axó la comedia es diversa de la farsa. Hi ha un trós bategant de la vida barcelonina, que en la comedia fa que s'hi trovi sempre un moviment d'amor o de pietat de l'autor envers els homes que se li han ofert cóm exemples tristos y lamentables de la realitat. L'Iglesias, dintre'l quadro de la comedia que té per cantons la sátira, l'ironía, la veritat y la pietat, está més a la vora d'aquestes dúes, veritat y la pietat que no pas de l'ironía y de la sátira. Les seves comedies han d'anomenarse així perque en elles el moment dramátic no s'obra com una porta, de bat a bat, si no que resta com reclós sota'l pes de la vulgaritat de la vida de cada dia, ont els dolors més grans semblen ofegats per la remor ordinaria de les coses, pels quefers ineludibles, pel tracte amb la gent, pel «que dirán», per cada una de les petites causes de dissimulació social. El poeta cómic, sigui del temperament que sigui, ha de moures en el cercle de la seva societat y del seu temps, encara que retregui époques y costums desaparegudes, perque sols dels carácters del seu tracte podrá parlar, y tot lo que s'hi descobreixi després d'universal y abstracte en aquests carácters ho será sempre a través de lo que tenen d'individual y de variable. L'Iglesias ha observat lo que'l volta quan ha volgut escriure una comedia, y així, de la seva gran riquesa d'observació ne pot extreure elements reials pera l'acció pensada.

⁂

La Lluisa y en Dionís se conegueren de joves y festejaren fins que d'un no rés va venirne motius de renyina. Han passat molt anys, y altre cop s'han trovat quan ja's troven no gaire lluny dels dies de la vellesa. L'un y l'altre han enviudat. Ell, amb una filla, la Celia, y ella amb fill y filla, en Samuel y l'Elena. Cregueren que la millor pensada que podien tenir era juntar les dúes llars, y que tots junts fora més plaer pera uns y altres el guany de la vida. Els primers temps de la casa nova, ja han passat quan comensa l'acció de «L'home de palla». En Dionís amb pocs anys ha perdut les seves energíes pel trevall y cada dia's sent amb més poques forses pera ajudar amb alguna cosa. D'aquí n'han comensat a venir paraules de repte y motius de desavinensa. La Lluisa trova que se li fa massa pesada la cárrega de la casa quán l'home no hi dúu diners. Amb el trevall del fill y el de les noies ho tenen ben just pera anar passant. La Celia, la filla den Dionís, sembla aixelabrada y no té gens de respecte a son pare ni a la seva marastrá: trevalla al taller d'una modista de molta anomenada, y diu que guanya molt perque gasta molt en robres y en joies que ella diu que son falses. Aquesta nit, encara no ha tornat y la Lluisa sent l'enguinia de cada vegada que triga en venir; un presentiment la fa parlar com sempre de que la Celia no va pas pel camí dret; si no fos pel dir de la gent ella ja hi posaría terme a la massa llibertat en que la deixa son pare, a la Celia. Peró el pare de la noia no malpensa y la Lluisa no gosa a tractar com si fos d'ella la que es filla de l'altra dóna. La Celia áixí que arriba parla del ball de máscares al Liceu ont ha d'anar havent sopat, acompanyada d'unes conegudes. L'Elena també voldría anarhi, y quan la seva mare li negá'l permís, retreu que ella sembla la venta-focs de casa seva, y que no més la Celia pot divertirse y anar ben vestida.

En Dionís, al qui totes les hores se li fan llargues de no saber qué fer, reb la visita de dos senyors. Son dos periodistes que li venen a oferir la direcció responsable d'un diari polític que va a publicarse. El nou diari será avensat, y haurá de sostenir campanyes violentes que potser farán caure sobre'ls redactors el perill de les denuncies. Cal tenir un home que fassi d'escut a la redacció. Tenintlo an ell, cadascú podrá escriure lliurement, amb tot esplai. Li ofereixen setanta cinc pessetes de sou. En Dionís compren que la situació seva será incerta, peró'l desitg d'ajudar als seus, el fa admétre el lloc que li han vingut a oferir. Als pocs dies de comensada la publicació del diari, vé la primera denuncia: dos redactors venen a anunciarli que no trigará en venir l'aguatzil del Jutjat citantlo per declarar. Desde aquell moment en la conciencia den Dionís hi lluiten dúes fosques nocions, la del deure que l'obliga a complir amb el tracte que li feren el nomenarlo «home de palla» y la del seu interés que l'impulsa a la fugida. La seva voluntat variable com sempre, vacila: primer posa la firma que li demana l'aguatzil y desseguida s'en penedeix y cerca la manera de fugir. Peró, qué fará quan sigui lluny de Barcelona, sense medis de viure? Llavores la seva filla, la Celia li dona'l collaret de perles que duia. «Peró si son falses!» cridá'l pare. «Son bones!», diu la Celia, y una roentor de vergonya li encen la cara. Als ulls de tots se fa clara la conducta de la Celia. Ella bé prou voldría explicar com li ha donat el collaret una senyora de l'aristocracia que quedá molt contenta d'uns vestits que li va fer; peró comprenen com tota la seva roba y els anells que dú, y les flors que compra, com tot ha estat el preu de les seves hores d'abandó de sí mateixa. En Samuel, el germanastre, que una estona abans, vensut pel seu encís, l'havia bessada, la rebutja amb un gest de fástic y amb paraules d'odi. En Dionís, sense voluntat, aclaparat per la vergonya de sá filla, se deixa dur per ella que se l'emporta quí sab aont, y a quina vida d'infamia o de redenció.

⁂

L'Iglesias ha tingut sempre'l sentit de la mesura, que fixa a cada escena la durádá justa que ha de tenir. En un moment determinat, un hom se diu a sí mateix: si aquesta escena s'allargués massa perdría la sevá intensitat. Y us sorprén llavores l'habilitat amb que l'autor la resol y la lliga amb la que segueix. Aquest sentit que té una importancia essencial en el teatre, es una de les formes del sentit de la proporció que senyala la durada de cada escena en relació ámb totes les altres del mateix acte. Peró aquesta es la norma més exterior, la més derivada més directament de la teoría general de la técnica dramática que cada autor se dona a sí mateix y que podría escriure si volgués ferla conéixer. Es la clau que esplicaría la manera de trevallar de cada dramáturg. Aquell sentit de la proporció arriba més endintre: distribueix les parts del diáleg segons la tónica dels carácters, perque n'hi han que no justifiquen un diáleg massa llarg y n'hi han que no poden unirse en una escena, com l'aigua y l'oli. Prenent per exemple «L'home de palla», un diáleg que durés massa entre la Celia y la seva marástra, havent de tenir una contínua tensió pel contracop dels dos carácters, se faria enutjós perque la sensació que s'en reb es la d'un desacord, la d'una dissonancia. Y les dissonancies han de ser breus com els desacords en la música. En Dionís, l'home sense espinada moral, que a tot se doblega y a rés podría oposar resistencia, es una mena de carácter que no ofereix relleus durs y així pot armonisar amb qualsevol altre: es el personatge que está més en escena, y el públic no s'en adona, perque en ell no hi ha rés de violent. Els diálegs entre en Dionís y la seva dóna y els seus fillastres no semblen mai que siguin llargs. Per això en «L'home de palla» lo que més admirará als qui han tingut de fixarse en la técnica del teatre haurá d'ésser la justesa amb que totes les dificultats de construcció han estat vensudes. Es una comedia que podrá oferirse com exemple d'aquella llei de proporció reguladora de la distribució d'elements dramátics. Y el moviment, que neix del joc de les escenes y de les combinacions dels diálegs entre'ls personatges de l'obra, es tant natural en «L'home de palla» que no haventnehi més que set en tota ella, no desfalleix la acció en cap moment y al contrari, es més íntima y més intensa la dolorosa tragedia que s'escolera per sota del diáleg fins arribar al seu esclat en que brolla com un doll d'aigua de la roca viva.

⁂

En «L'home de palla» hi ha encara un altre aspecte que li dona gran valor: es la revelació de dos moments de la gran tragedia que's tanca en cada ciutat. Ja deiá que hi ha un trós bategant de la vida barcelonina. L'Iglesias hi retreu l'exemple de l'«home de palla», cosa viva en l'organisme de la prempsa, y un altre exemple més punyent de la nostra vida social, la prostitució amagada y extra-oficial de la dóna. Perá fer més profonda l'impressió ha juntat les dúes coses. La necessitat de donar a la prempsa un medi defensiu contra les arbitrarietats possibles dels poders públics y pera defugir les lleis d'excepció que ha obligat als nostres diaris a pendre directors responsables, ha estat l'origen de fosques tragedies que no arriven al públic, y que ara l'Ignasi Iglesias ha posat al descobert en totes les seves fases. Y ha lligat aquest cas de l'home que's ven el dret a la llibertat amb el cas de la dóna jove que's prostitueix sense deixar la vida de familia, aprofitant les hores que pot dir ha passat en el trevall. Aquest aspecte de la vida en la ciutat, vergonyosa y lamentable, en «L'home de palla» es exposat «de la part de fora», desde la llar familiar. La cruesa del cas viu hi queda atenuada per l'acció mateixa perque s'hi revela lentament, primer en les paraules de la marastra, quan la noia no ha vingut encara a quarts de déu del vespre, després en les paraules de la noia ont s'hi endavina lo que ha de donar després un esclat dramátic la comedia. En el segón acte, en l'escena en que Celia s'atansa al fill de la seva marastra y li parla amb una luxuria continguda de fembra feta a despertar totes les sensualitats, se fa clara del tot la veritat de la seva conducta. Es lo millor de l'obra, y la més grossa dificultat vensuda amb els medis més simples. Aquest carácter de la Celia y el del seu pare, en Dionís, son els dos més ferms de la comedia. En Dionís es el carácter de l'home que al véures vensut en la lluita per la vida, queda tot ell com canviat, talment com si s'hagués trencat el ressort que'l feia moure, que'l feia reaccionar contra les coses. Es una ánima morta. Així quan se descobreix la vida que ha dut la seva filla, queda com atuhit, y tot el seu dolor se concentra en el seu silenci. Li manca energía pera rebutjar a la seva filla, en aquell moment d'enguinia quan ha de «fugir de la justicia». Perque la Celia ha descobert la veritat pera salvar al seu pare, donantli'l medi de poguer fugir. En aquest moment final de l'obra, l'autor reacciona de la tristesa fatal que ha de pessar sempre més sobre la vida dels personatges y dona un aire de pietat a la dóna prostituida, féntnosla estimar per la seva bonesa que's revela en mitg del dolor. L'obra acaba així en un bell moviment d'ánima, que no es pas provocat per un sentimentalismo artificiós si no d'arrels humaníssimes.

⁂

En l'interpretació's distingiren la Fremont, en el paper de Celia, l'Emilia Baró y en Viñas, protagonista de l'obra.

ALEXANDRE PLANA

Successos

ATROPELLAT

Ahir, a dos quarts de quatre de la tarde, fou auxiliat en el Dispensari de Santa Madrona, Josep Fontanilles, de 40 anys, el qual havía sigut atropellat, davant de Miramar, pel tramvia núm. 7, de la línia de Cán Tunis.

L'atropellat que sofrí varies contusions y commoció cerebral, en estat greu fou conduit a l'Hospital Clínic.

UNA MALA ESPINA

Al carrer de Cabanes, 31, fou cridat un metge pera auxiliar a una dóna que tenía atravessada una espina de bacallá a la gorjá.

Peró la cosa era tan greu, que amb tot y els auxilis de la ciencia, la dóna morí per asfixia.

ELS AUTOS

A les set de la nit d'ahir, Salvador Robulls Sabó, de 14 anys, habitant Ripoll, 6, primer, sigué agafat per l'auto núm. 1,134 en la Plassa del Rei, resultant amb diverses ferides y contusions de carácter greu.

Després de curat fou portat al seu domicili. L'auto era propietat de don M. Comerma.

Borsa del Treball

BAIXOS DE LA DIPUTACIÓ PROVINCIAL

Dia 15-11-12

Ofertes

3495	Escriptori práctic correspondencia alemanya-francesa.
3496 98	Aprenents merceria.
3499	Mosso de 17 a 20 anys.
3500	Comissionista pera les estacions interm, té que sapiguer bé'l francés.
3501	Manyá d'obres práctic en l'ofici essent preferit si es extranger.
3502	Tuster práctic en l'ofici pera fora.
3503	Corredor pera impresos que sigui práctic sou y comissió.

Baixes

3318	Escriptori.
3290	Corredor.
3494	Mosso.
3288	Meritori.
3423	Escriptori.
3319	Meritori.
3486	Mitg oficial electricista.
3162	Viatjant.
3482	Mosso.
3472	Corredor.
3319	Escriptori.
3469	Mosso.

Informació de Catalunya

Bellver

(Cerdanya catalana)

MILLORES. — Una gran millora va a realitzar e en aquesta hermosa població. Les aigües potables, fins ara tant esperades, sanejarán la localitat abans de les festes de Nadal. L'empresa ha sigut adjudicada a una antiga y important casa de Barcelona, el facultatiu de la qual ha vingut a cercar la firma del contracte y trassar les darreres linies del projecte perfectament realitzat per l'entesa Junta de la Societat Mutual de les Aigües. Malgrat la fortalesa dels frets, enguany prematurs, amb gran alegría del veinat se treballa de valent en les obres de fabrica.

INFORMACIO DE BARCELONA

OBITUARI.—Dissabte va morir en aquesta ciutat, víctima d'una llarga y penosa malaltía, el distingit advocat y digne secretari de la Diputació Provincial, don Josep Parés y Arbcix. (E. P. D.)

Era el senyor Parés una persona que se havía sabut captar generals simpaties y amistats pel seu carácter afable y bondadós. La seva competencia en assumptes administratius era arreu ponderada y eren molts els que anaven constantment a cercar consell a casa del difunt advocat.

Molt jove—tot just acabava la carrera—va esser professor auxiliar de la facultat de Dret de nostra Universitat y després va guanyar en brillants oposicions una plassa de oficial de la Diputació, y més tard, quan va morir el senyor Savallol, va passar a desempenyar la Secretaría.

Lo mateix els diputats que'ls empleats tenien pel senyor Parés un fort afecte, mostra palesa de la bondat del difunt.

Darrerament, a mitjans d'estiu, va sentirse de sopte malaltís y va anar a fer un viatge pel Mitgdía de Fransa. Al tornar a Barcelona va empitjorar y va deixar d'assistir al seu despaig pera sempre.

Cordialment ens associem al dol que aclapara a la familia del finat.

—El millor café LA ESTRELLA. Carme, 1.

Se convida a tots els firmants de contractes de l'Exposició del Turó Park, a una reunió que tindrá lloc el divendres, día 22, a les quatre de la tarde, a les oficines de la Rambla Catalunya, 60, entressol, pera tractar d'assumptes importantíssims, que afecten als senyors expositors.

Ha sigut expedit a Madrid el següent telegrama:

«President ministres.—Madrid. — Societat obrers embarnissadors pianos Barcelona, protesta arbitraria sospensió miting Queraltó.

Per la junta.—El secretari general, Enric Dimas.

—CAMISERIA SANS, BOQUERIA, 32. Especialitat en camises a mida.

La Societat Astronómica d'Espanya y América, acaba d'esser favorescuda per un acte espléndit de generositat científica. El comte de Belloch ha fet entrega a la mateixa de tot el seu ric instrumental astronómic y meteorológic, entre'l que hi figura un magnífic equatorial Grubb de 6 pulgades, amb tots els seus accesoris, un teodolit Salmoiraghi, cronómetre, grans aparells registradors de Richard y de Fuess y instruments patrons pera la meteorología, l'aparell d'Elster y Geitel pera l'estudi de l'ionisació atmosférica, etc., etc. El seu generós donant, el comte de Belloch, subvé ademés als gastos de trasllat de tot aquest instrumental a Barcelona. En fi, apart d'altres donatius que's preparen pera'l mateix objecte, el president de la Societat Astronómica d'Espanya y América, don Josep Comas Solá, fa donació a la mateixa d'un excelent sismógraf de Mainka, constituit per dos péndols horizontals bifilars. Aquest conjunt d'elements d'observació y investigació científiques, constituirán un Observatori no sols de carácter popular, sinó també destinat a estudis especials y al qual hi tindrán ingrés tots els socis de l'Astronómica d'Espanya y América, y en el que s'hi donarán conferencies públiques de divulgació científica.

El nom d'aquesta nova institució será'l de «Observatori Belloch», de la Societat Astronómica d'Espanya y América. Aquest Observatori s'instalará en lloc adequat de Barcelona y tot fa creure que dins de curt plas, aquesta instalació será un fet.

El dilluns passat tingué lloc en el saló d'actes de l'Ateneu Enciclopédic Popular la primera de les sessions públiques dedicades a comentar el llibre del Dr. Caenegen «Els comerciants del sigle XX».

Presidí l'acte l'ilustre catedrátic de l'Escola Superior de Comers, senyor Asencio. El senyor President de l'Ateneu explicá la idea que ha mogut als organitzadors de dites lectures comentant l'introducció de la obra.

Elements de la Societat d'Estudis Económics, Societat de Geografía Comercial y del Centre de Dependents del Comers, oferirén pendre pel seu compte les sessions successives.

La Reial Academia de Ciencies y Arts celebrá'l día 15 la primera Junta General ordinaria del present curs. Acabat el despaig ordinari, el president sortint, don Lluís Mariano Vidal, doná possessió al nou president elegit Dr. don Josep Domènech y Estapá, el qual va convidar a l'académic de número D. Antoni García Llansó, pera que procedís a la lectura del seu treball de torn.

Va versar aquest sobre: «La cerralleria espanyola desde'ls temps més remots fins als nostres dies», fent constar l'importancia que ha tingut en cada periode considerada com a manifestació artística.

Se doná compte en aquesta sessió de les hermoses obres y publicacions rebudes, mencionantse les que fa poc havien regalat els seus autors els académics Dr. Valentí y Vivó, P. Eduard Vitoria, don Ricart Codorníu, M. P. Choffat, M. L. Fabre, P. Longinos Navás y don Joaquim de Borja y Goyeneche.

Fou elegit académic numerari de la Comissió permanent de Tecnología, don Josep Serrat y Bonastre.

En la darrera Junta General de Delegats dels gremis adherits a l'Unió Gremial, s'acordá expressar el disgust que experimentaven els industrials de Barcelona per l'atentat que ocasioná la mort a don Josep Canalejas.

Després se prengueren diversos acords relacionats amb el consum de la sal y el pagament dels drets d'inspecció.

Abans d'acabar la sessió se tractá dels Pressupostos Municipals pera l'any proper de 1913, acordantse que una vegada'ls hagi fet públics l'Ajuntament examinarlos amb deteniment, y en consequencia acordar la intervenció oficiosa que en els mateixos hi pugui tenir l'Unió Gremial pera la millor aplicació dels tributs en forma més justa y equitativa pera'ls industrials.

Avui, dilluns, a les déu de la nit a l'Ateneu Enciclopédic Popular, Carmen, 30, proseguirán les lectures comentades de l'obra del Dr. Caenegen «Els comerciants del sigle XX».

L'acte, com de costum, será públic y ha ofert portar la millor part en ell, el senyor Asencio, distingit professor de l'Escola Superior del Comers.

S'adverteix als senyors que desitgin cursars la taquigrafía, se matriculin com més aviat millor a l'objecte de procedir desseguida a l'obertura de dita classe.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

PER TELEFON Y TELEGRAF

Madrid 17, de 10 matí a 9 nit

Després del assassinat

Protesta de la Conjunció

De la reunió de la Conjunció republicana-socialista se facilitará la següent nota oficiosa:

«Baix la presidencia del senyor Azcárate s'ha reunit en la secció tercera del Congrés la minoría de Conjunció republicana-socialista, assistinthi el senyor Alvarez, Zulueta, Iglesias, Nougués, Soriano, Galdós, Cruells, Lamaña y Castrovido.

Els reunits, després de pendre alguns acorts referents a l'acció parlamentaria en relació dels pressupostos y amb les conseqüencies polítiques de la mort del senyor Canalejas, han examinat la pérfida campanya fea per certa prempsa y encausada al desprestigi de la Conjunció. Aquesta creu necessari fer públic lo que cap home honrat pot dubtar, això es, que lamenta la pérdua del senyor Canalejas y execra'l crim.

Per desgracia creu precís protestar enérgicament contra l'infame propoganda que en son desprestigi ve fentse y que, apesar de la seva evident absurditat, pot trobar en el vulgu passatger ressó. Oposará mitings a mitings, manifestacions a manifestacions, periódics a periódics, pera rebutxar tant indigna maniobra política inspirada únicament en l'odi y en el temor que cap a la conjunsió sent.

S'ha discutit si's portará al Parlament la protesta, rebutjantse aquesta idea, per creure indigna de les Corts una campanya que té tant d'ignorancia enexcusable quant de manifesta mala fé.

Ofensiu pera'l Parlament considera la Conjunsió l'anar a ell pera rebutxar cárregs desproveits no sols de raó y justicia, sinó del més superficial bon sentit. Si algú, directa o indirectament, s'atreveix a portar al Congrés l'idea y inepcies que en aquesta nota rebutjém, se li contestaría dignament.»

En Romanones y la Mancomunitat

Desde'l moment que'l comte de Romanones fou encarregat de formar govern, se feren moltes cábales sobre quín sería'l pervindre del projecte de Mancomunitats.

No obstant, nosaltres, en assumpte tant important no podíem exposar cap impressió sense tenir la seguretat de que quant poguessim dir era rigurosament exacte.

Várem dir que'l nou quefe del govern, amb qui varem parlar, tot just havía jurat el cárreg, va manifestar que seguiría la tramitació de quants projectes deixava pendents de aprovació el senyor Canalejas, sense fer omissió del projecte de Mancomunitats, encara que, naturalment, abans necessitava conéixer la situació parlamentaria respecte de aquells projectes sobre'ls que hi hagués alguna dificultat en la majoría.

Peró'l comte de Romanones, a l'igual que quasi tots els polítics espanyols, sent una gran feblesa per la prempsa extrangera; als corresponsals dels grans periódics francesos no hi há polític que deixi de rendirlos les primicies de qualsevol informació, ni'ls neguen l'intensitat dels més greus assumptes de Govern.

Així es que interrogat al comte de Romanones pel corresponsal de «Le Temps», poc després de parlar amb varis periodistes madrilenys, el quefe del govern no li va ocultar el menor detall dels seus propósits.

—«Tinc—deia el comte de Romanones—dos fins precisos pera cumplir abans que tot: solucionar la qüestió económica y fer que les Cambres rectifiquin el tractat franc-espanyol.

»Tota temptativa pera realitzar reformes d'altra naturalesa sería pel moment prematura y posaría en perill l'éxit de l'obra que's comensés.

»Per altra part jo tinc que cuidar d'una manera especial de l'unitat del partit liberal.

»No plantejaré reformes que puguin portar dissidencies en les files dels liberals.

»Sense unió, el partit liberal desapareixería y jo no podría continuar en el póder.»

Clar es que nosaltres no aduirím aquest text si no'ns constés que efectivament, el periódic francés reflexa perfectament els propósits del comte de Romanones.

Davant del rei, en el Conceill celebrat ahir al Palau el quefe de govern quasi va repetir les paraules abans citades, ratificant el seu decidit propósit de fugir de tot projecte que pogués comprometre l'unitat de la majoría.

De manera que tot fa creure que'l govern prescindeix del projecte de Mancomunitats, y lo demés son subterfugis pera passar dies y evitarse altres dificultats dels partidaris del projecte.

El president de la comissió del projecte de Mancomunitats senyor Rodrigáñez, arribat abans d'ahir de París, ha conferenciat aquesta tarde a primeres hores amb el comte de Romanones.

Després el senyor Rodrigáñez s'ha traslladat al Senat, ont ha conferenciat amb els senyors Abadal y Roig y Bergadá.

El senyor Rodrigáñez, segons nostres referencies, ha donat compte a ambdós senyors de que'l comte de Romanones havía manifestat que en el Conseil de ministres qué se celebraría aquesta tarde se tractaría de l'assumpte y consultaría amb sos companys la resolució que hauría d'adoptarse.

Ignorém qué es lo que haurá decidit el comte de Romanones, després d'escoltar els seus companys de govern.

Potser temerós de que'l senyor Montero Ríos mantingui el veto que havía posat a la lectura del dictamen (ens consta que'l senyor Montero Ríos havía repetit en la seva última entrevista amb el senyor Canalejas el seu propósit de dimitir la presidencia el mateix día en que's llegís el dictamen) hagi demanat a la comissió que aplassa uns dies la presentació del dictamen sobre'l projecte, aplassament que será sols d'uns dies, car la majoría dels individus que componen la comissió, están resolts a que'l dictamen quedi sobre la taula del Senat el divendres y lo més tart el dissabte de la próxima setmana, siguin quines siguin les concessions y combinacions de l'actual president del Consell de ministres.

La comissió entén que la presentació del dictamen en el Senat es ineludible.

Es una obligació en que's creuen per son conveniment, pels seus compromisos y per devoció a la memoria del senyor Canalejas que tant interés havía posat en que'l projecte de Mancomunitats fos una realitat.

En nostres cosas parlamentaries es cosa freqüent que un projecte quedi sense dictaminar, si així convé al govern, peró el de Mancomunitats si que será dictaminat, perque aquest es el propósit de la majoría de la comissió.

Diem la majoría, perqué dos dels seus individus, senyors Solsona y Ortueta, no unirán el seu vot al dictamen si no'ls ho ordena el comte.

Amb la firma dels senyors Gutierrez y Herrero, canalejistes de sempre, Abadal y Roig y Bergadá y el president de la comissió don Tirso Rodrigáñez, se pot presentar el dictamen.

Un cop presentat el president del Senat es árbitre de posarlo o no a discussió.

El comte parla d'aplassament, així ho diu el «Diario Universal», y com qui treu l'ocasió treu el perill, els seus treballs d'ara s'encaminen a evitar que hi hagi dictamen, y, com abans repetim, no está en camí de conseguirho.

Sería curiós coneixer el plan que vol el comte de Romanones, perqué si es fins aprovats els pressupostos, qualsevol diría que's tracta d'una burla.

Aquest es el resum de l'impressió que hem recullit de persona molt autoritzada y molt en les intimitats del projecte de Mancomunitats.

El secretari den Canalejas

El comte de Pinofiel, que sempre fou íntim den Canalejas y últimament va esser el seu secretari particular, ha visitat aquesta tarde al senyor Maura pera adherirse a la seva política.

El quefe del partit conservador ha acullit amb gran afabilitat al diputat canalejista acceptant la seva cooperació.

Les raons que han mogut al comte de Pinofiel, pera oferirse al senyor Maura, segons propia declaració, han sigut, que'l comte de Romanones en aquesta última etapa venía laborant contra'l senyor Canalejas constantment, fins al punt de que'l mateix día que fou mort el president del Consell y en el que devía votarse'l pressupost de liquidació, l'actual president del Consell feia treballs entre'ls seus amics pera impedir que s'arribés a dita votació.

Diligencies judicials

El jutjat especial que entén en el procés per l'assassinat den Canalejas ha renaut les actuacions a les onze del matí, tornant a declarar el quefe superior de policía, dos testimonis més y el policía Alcalá.

A la tarde ho han fet altres testimonis, peró els més no han aportat manifestacions d'interés.

Entre'ls declarants hi figura l'esposa dels porters del Palau, als qui en distintes ocasions va visitar en Pardiñas.

Ha dit que a América, desde fa anys, té un nebot anomenat Rafel Fernández, el qual, en un dels seus viatges marítims, va conéixer an en Pardiñas.

Aquest degué visitar an en Rafel qui, a l'enterarse de que tornava a Espanya, li va encarregar visités als seus oncles.

Afegeix l'esposa dels porters que les visites den Pardiñas, eren curtes, y no l'haurien rebut a conéixer les seves idees ánarquistes.

Com en una de les butxaques de l'assassí Pardiñas se va trobar un quadern de notes en que hi figurava el nom de «Rafael Fernández vecino de Villar del Uergo, provincia de Ovedo», se varen donar les ordes oportunes, per telégraf, pera la detenció, y el servei fou complimentat per una parella de la guardia civil al mando d'un tinent.

Interrogat el detingut, ha dit lo següent: El 15 de janer vaig arribar de l'Havana en el vapor «Champagne». Durant la travessía vaig entaular conversació amb un passatger d'aspecte molt simpátic que parlava correctament el francés y l'espanyol.

Me va dir que venía de Tampa y que's proposava treballar del seu ofici de pintor.

A l'arribar a Santander, com a prova de bona amistat, el va invitar a que vingués a passar una temporada a casa sevá, y én efecte, acceptant l'invitació, se li va presentar y va estarhi uns quinze dies.

Mai va vantarse de professar idees avensades, peró en ses converses sobre política, considerava dolents a tots els polítics actuals.

Quan va marxar me deixá, entre altres llibres, els següents: «La Ciencia moral y de l'anarquisme», «L'Amor lliure», «L'orígen de l'home», «L'anti-Crist», «L'alegría de viure».

Desde Madrid va rebre una carta que va esquinxar y una postal que diu així: —«Rebuda la teva a la qual no he contestat abans per no tenir rés urgent que comunicarte.—El teu amic, Manuel Pardiñas.»

En la carta li indicava com direcció seva carrer Carlos Rubio (Quatre Camins), Madrid.

En Rafel Fernández va quedar detingut traslladat a Oviedo y incomunicat y s'assegura que aviat será traslladat a Madrid.

També sembla que'l retrat que's va trobar en les robes de l'assassí den Canalejas, es el d'una jova anomenada Pilar, veina de Villar de Uuergo amb la que va tenir relacions en Pardiñas durant la seva estada en dit poble.

Manifestacions de protesta

Saragossa.—Ales tres de la tarde s'ha organitzat la manifestació de protesta contra l'atentat.

Hi figuraven comissions de totes les entitats, els estudiants y els noys y noies de les escoles municipals.

Abans de posarse en marxa, l'arcalde ha pronunciat un discurs, fent el panegíric del senyor Canalejas.

La manifestació, desde la Seu s'ha dirigit al Govern civil. Els manifestants eren 20,000 de totes les classes socials, y de tots els partits, inclós radicals.

Obría la marxa la guarda municipal montada. La manifestació ha recorregut els carrers de Don Jaume, Coso y passeig de la Independencia.

Els balcons estaven plens de senyores.

Al Govern civil s'han creuat discursos entre l'arcalde y el governador.

Durant la manifestació s'han tancat totes les botigues.

Els manifestants s'han disolt entre visques a Saragossa y Espanya.

Santiago.—Presidida pel Rector de l'Universitat, l'arcalde, regidors y catedrátics s'ha celebrat una manifestació de protesta contra l'atentat.

Hi han concorregut els estudiants y nombroses representacions de totes les classes socials y de tots els colors polítics.

S'han tancat les botigues.

El Rector, l'arcalde y un estudiant han pronunciat discursos desde'l balcó de l'Ajuntament, enaltint la memoria den Canalejas y execrant el criminal atentat.

La grandesa d'Espanya

La Diputació de la Grandesa d'Espanya, en la seva última reunió, acordá fer constar en acta el sentiment de la colectivitat per l'assassinat del senyor Canalejas y aixecar la sessió en senyal de dol.

L'Institut de Reformes Socials

En l'última sessió celebrada per l'Institut de Reformes Socials, baix la presidencia del senyor Azcárate, y amb assistencia de gran número de vocals, se doná compte de la trágica mort del senyor Canalejas, y amb aquest motiu el senyor Azcárate va pronunciar un sentit discurs recordant que el senyor Canalejas se deu la fundació de l'Institut y que la seva preocupació constant foren els problemes que's relacionen amb la qüestió social.

Precisament la vigília de la seva mort havía conferenciat amb el president de l'Institut pera enterarse dels treballs d'aquesta corporació y en especial del projecte de llei sobre descans dominical de la dependencia mercantil, projecte que desitjava presentar a les Corts en aquest mateix mes.

Terminá en eloqüents frases proposant que constés en acta la reprovació més terminant de tan odiós atentat y que s'aixequés la sessió en senyal de dol.

A continuació, el senyor Sánchez de Toca, en representació dels vocals nomenats per R. D., s'associá a les paraules del president, condemnant enérgicament l'execrable succés.

En iguals termes s'expressá el vescomte de Esa, com representant patronal.

El senyor Gómez de la Torre, en nom dels representants obrers, va dir que ningú amb tanta energía com els obrers associats reprovava aquests actes, contraris a totes les doctrines y predicacions del partit socialista, que en varies ocasions ha sigut calumniat y perseguit precisament per volerse diferenciar dels seguidors dels procediments practicats pels anarquistes d'acció.

Per unanimitat s'acordá aixecar la sessió en senyal de dol.

Els socialistes

Pera contestar a lo que's ve dient en una part de la prempsa, que presenta an en Pau Iglesias com causant, per inducció a l'atentat personal, de l'assassinat del senyor Canalejas, varis socialistes s'han dirigit al Comité de l'Agrupació Socialista madrilenya en demanda de que s'organitzi un acte d'adhesió a dit diputat.

Firmen diversos significats socialistes y al cap d'ells el doctor Jaume Vera.

Vacant den Canalejas a l'Academia

La «Gaceta» anuncia la vagant de la plassa de número de l'Academia Espanyola vagant per la mort del senyor Canalejas.

La Diputació madrilenya

La Diputació provincial de Madrid ha aixecat la sessió en senyal de dol per la mort del senyor Canalejas.

L'abre que fa més sombra...

El Comité Lliberal que presideix el senyor Vincenti, gendre den Montero Ríos, ha acordat adherirse al comte de Romanones.

Queden pocs diputats canalejistes. Casi tots s'han adherit a la política del comte de Romanones.

Estatua an en Canalejas

El «Diario Universal» publica una carta de don Josep García Martínez, de Murcia, qui inicia, amb 6,000 pessetes, una suscripció pera erigir a la Porta del Sol una estatua al senyor Canalejas.

Funerals

El dimecres, a les onze del matí, se celebraran solemnes funerals oficials, a Sant Francisco el Gran, en sufragi de l'ánima del senyor Canalejas.

El Consell d'ahir

El Consell de ministres ha terminat a dos quarts de nou.

El senyor Barroso ha estat l'encarregat de facilitar la referencia als periodistes.

El ministre de Foment ha donat compte d'un expedient y projecte de reglament pera la concessió de retiro, viudetats y orfenats als empleats de la companyía dels ferrocarrils de M. S. A., y a les families dels mateixos.

S'ha acordat que l'assumpte passi a estudi d'una ponencia composta pels ministres de Gracia y Justicia, Hisenda y Foment.

S'ha acordat aixímateix que'l Decret sobre enguixar dels vins que es a preparat, se converteixi en un projecte de llei.

Ha comensat a examinarse l'expedient sobre'ls regadius en l'Alt-Arágó.

També s'ha ocupat el Consell de la forma d'aumentar un ral els havers als peons y capatassos caminers.

El ministre d'Hisenda ha comensat a donar compte del seu projecte sobre classes passives y un sobre'l paró-or.

Una part del Conseil ha sigut dedicada a examinar les qüestions que's relacionen amb l'Ajuntament de Madrid, que ja havía comensat a estudiar l'anterior govern.

S'ha parlat també de les pretensions dels mareants del Cantábric, que han sigut ben acullides y se procurarán atendre en lo que sigui possible.

S'ha ocupat el Consell dels funerals pel senyor Canalejas, acordantse celebrar'os el dimecres vinent a Sant Francesc el Gran.

S'ha ratificat l'acort de presentarse'l dilluns a les Corts, primer en el Senat y després en el Congrés.

Conforme ha indicat el president al matí, s'ha tractat extensament de la reforma de la policía y de la dimissió del senyor Fernández Llanos, y encara que no ho diguin els ministres, sembla fora de tot dubte que s'ha acordat acceptarli la dimissió.

S'han aprovat, entre altres expedients, un de Foment sobre construcció de camins veinals a les Balears, Lleida y Tarragona, y altre modificant els articles 58 y 59 del reglament pera'l cumpliment de la llei de cassa.

Les classes passives

Amb arreglo al projecte de classes passives que prepara el senyor Navarro Reverter, ls empleats de l'Estat que ingressen desdé primer de janer de 1912 o desde juliol de 1913, si pera aquesta última data está aprovat el projecte obtindrán les pensions y jubilacions y les viudes y orfes les orfandats y viudetats, amb arreglo al nou sistema que será mixte de capitalizació o llibretes de pensió, a elecció dels interessants.

Aquestes pensions serán iguals y devegades majors de les que avui regeixen.

La minoría lerrouxista

La minoría radical ha estat reunida aquesta tarde en la secció quarta del Congrés, facilitant després una nota oficiosa dels acords, que són:

Primer. El partit radical, satisfet d'haver complert el seu dever en les tristes circumstancies recent-passades, declara que, afirmant una vegada més la seva actitut d'oposició intransigent al régim, la fará irreductible a tot intent de política regressiva que modifiqui l'orientació actual.

Segon. Com s'adverteixen simptomes de tal intent en manifestacions artificioses que poden acabar en una primera agressió a les llibertats públiques, el partit radical ocupa el seu lloc amb la seva propia representació y está com sempre disposat a concertarse amb aquells elements afins que adoptin alguna iniciativa en aquest mateix sentit.

Tercer. La minoría radical coneix l'eficacia de les seves propagandes recents a Castelló, Valdepeñas, San Sebastián, Eibar, Santander, La Unión, Aguilas, Mazarron, Cartagena y Murcia, y se proposa ara amb més punt que mai continuar aquesta campanya acudint desseguida a Jerez de los Caballeros, la comarca de l'Alt Aragó, y a la provincia de Murcia, Jumilla, Cieza, Lorca y la capital.

Quart. La minoría acordá últimament constituirse en comissió organitzadora de l'Assamblea nacional del partit que's reunirá a Madrid.

Pera Melilla

Les peticions presentades al comte de Romanones per la comissió de la Cambra de Comers de Melilla, són: lliure cultiu del tabac, mitjansant un concert amb la Tabacalera; naturalisació dels extrangers; cabotatge pera'ls productes fabricats o cullits a Melilla; exempció de tot gravamen pera les industries noves que s'estableixin y pera les explotacions agrícoles.

Els enginyers industrials

Una comissió d'alumnes d'enginyers industrials ha visitat al comte de Romanones, que'ls ha aconsellat que entressin a classe, oferintlos resoldre'l plet dins de pocs dies.

Don Jaume se casa

Un personatge carlí assegura que abans de cap d'any don Jaume contraurá matrimoni amb una princesa católica.

Minucies

S'insisteix en que'l senyor García Prieto no té categoría d'expresident del Consell, per no haver jurat aquest cárreg.

En Jaume Borrás

La crítica teatral elogia an en Jaume Borrás, que ha debutat amb «El Místico».

Amb tot y lluitar amb el record del seu germá, ha obtingut un triomf.

La secada

Segons noves, la secada está ocasionant una gran baixa en les aigües del Canal de Lozoia.

Conferencia

Ha conferenciat extensament amb el comte de Romanones el senador senyor Fórgas.

El jaio Montero Ríos

En Montero Ríos, prop de les quatre ha conferenciat amb el P. del C. sobre'ls debats parlamentaris que's desenrotllarán al Senat, en les primeres sessions.

Respecte al projecte de Mancomunitats, el senyor M. R. se ratifica amb tot lo dit insistint en presentar la seva dimissió.

L'Azzati ferit

Valencia.—Ahir tingué de sospendres el miting en el qual havía de pendre part el senyor Azzati.

La causa sigué perqué dit senyor trasbalsant papers, en la biblioteca de sa casa, se li dispará una pistola que tenía guardada allí, ferintse d'una má. La ferida no es de gravetat.

Informació de l'extranger

L'acord franco-espanyol

El «Journal des Debats» fa constar que durant les negociacions franc-espanyoles, gracies a la bona voluntat d'ambdues parts, s'han vensut dificultats intermitents y quasi insuperables.

Se congratula de que s'hagi arribat a un acord, beneficiós pera ambdós paisos, ja que d'aquí endavant se trobarán en llibertat pera desenrotllar la seva política al Marroc, amigablement y en mitg de la més completa confiansa.

La tiranía de Russia

París, 16.—Sant Petersburg.—S'ha verificat una manifestació de protesta contra la recent execució de 17 marins insurreccionats al Mar Negre.

Els estudiants de l'Universitat han promogut greus desordes.

S'han practicat nombroses detencions.

L'Hervé detingut a Italia

Roma.—El conegut socialista francés Gustau Hervé, que devía parlar demá en una reunió contra la guerra, ha sigut detingut aquest vespre y retingut a la prefectura de policía esperant que'l Govern decideixi si ha de ser expulsat.

Nou Llibre groc

París, 16. — El «Llibre groc» sobre'l Marroc, distribuit als membres de les dues Cambres, se refereix als aconteixements desenrotllats desde setembre de 1910 a novembre de 1911.

En ell se dona compte dels incidents que se produiren al Marroc en aquest periode, de les converses amb el Govern espanyol amb motiu de l'intervenció d'Espanya a la regió de Larache y Alcázar, y en fi, de les llargues negociacions amb Alemanya a conseqüencia de l'enviu del «Panther» a Agadir, negociacions que donaren per resultat el tractat franc-alemany de 4 de novembre de l'any passat, relatiu al Marroc y al Congo.

En la primera part, figuren les comunicacions dels agents francesos donant compte de la situació del Marroc, per la feblesa del Maghzem y la prevaricació dels agents indígenes, y dels fets que provocaren la insurrecció general de la primavera de 1911 y el siti de Fez d'aquell estiu, fets que's resumeixen en l'informe del cónsul de Fransa a Fez, M. Guillard, així com les causes que varen fer necessaria l'intervenció francesa.

El desembarc dels espanyols a Larache y la ocupació d'Alcázar, varen donar lloc a gran número d'entrevistes a París y Madrid. Els telegrames que's reprodueixen demostren que les reserves del Govern francés no varen alterar en lo més mínim, l'any 1911, la tradicional amistat d'ambdós paísos.

La tercera part está consagrada a les negociacions franc-alemanyes que varen seguir a l'enviu del «Panther» a Agadir. Se reprodueixen els informes de l'embaixada de Berlín sobre les entrevistes amb el Conciller y amb M. Kinderlen-Waechter, dels que's desprén que Fransa, en tot lo que permetíen els seus interessos essencials, va donar proves d'un gran esperit de conciliació, procedint de perfecte acord amb Anglaterra y Russia.

Havent deixat entendre Alemanya que se podíen trobar elements de transacció al Congo, va admetre Fransa aquesta sugestió y va seguir per aquest camí la negociació, arribantse a l'acord pel que Alemanya reconeix el protectorat de Fransa al Marroc a canvi de concessions territorials al Congo. Aquest acord, de 4 de novembre de 1911, concilia els diferents interessos, el desenrotllo dels interessos económics de totes les potencies, baix un peu de perfecta igualtat, y assegura'l protectorat de Fransa al Marroc, al mateix temps que assegura a l'Alemanya l'accés a la gran via navegable de l'Africa Central.

En les darreres pàgines del Llibre Groc s'insereten les adhesions de la major part de les potencies, a les modificacions de determinats articles de l'Acta d'Algeciras.

La guerra dels Balkans

Austria y Serbia

París.—Londres.—El «Times» publica un despatx de Viena afirmant que la próxima resposta de Serbia no correspondrá als desitjos d'Austria.

El cólera

Constantinobla. — Els oficials diuen que'l cólera causa estragos en l'exércit turc y en el búlgar.

A Sant Estefano els malalts cauen pels carrers.

Preparatius a Rumanía

París.—Londres.—Telegrafíen de Bucarest a «The Times» que continúen els preparatius militars.

Se treballa nit y día.

El govern rumá ha decidit estar preparat immediatament pera tota eventualitat.

A Sant Joan de Medua

París.—Un despaig de Belgrado avui, amb les degudes reserves, el rumor dé qué lés tropes serbies han arribat a San Joan de Medua després d'haver atravessat l'Albania.

Fuselaments

París.—Comuniquen de Silivri, amb data 9, que fins ara han sigut arrestats 60 oficials turcs, essentne fusellats 27.

Els serbis al Adriátic

París.—Belgrado.—Alguns diaris diuen que un destacament serbi ha arribat a la costa de l'Adriátic y ha issat la bandera de Serbia.

Selvatjada

París.—El fort de Caraburun s'havia rendit als grecs.

Quan ja havia acabat el desarmament dels soldats turcs, aquests han fet saltar un dipósit de municions, matant o ferint a algunes centenars de soldats turcs desarmats.

Noves de Constantinobla

Constantinobla.—El cólera pren proporcions aterradores.

La situació es desesperada.

Cada día son atacats un miler de soldats y molts oficials.

—Aquest matí ha comensat una batalla entre tres divisions turques y les forses búlgares a la línia de Tchataldja.

El combat continúa.

—Han sigut detinguts un centenar de joves turcs, entre ells alguns exministres, acusats d'alta traició, per haver organitzat davant de la Porta una manifestació d'estudiants alguns dies abans d'esclatar la guerra balkánica.

ESPECTACLES

Gran Teatre del Liceu

Avui dilluns no hi ha funció. Demà dimars, pe mera Representació de les Operas «Caballeria Rusticana» y «Pagliacci». En la present setmana, «Un Ballo in masichera» pera debut del barítono senyor Stracciari. En assaig «La Walkiria».

TEATRE CATALÁ ROMEA

Avui última representació de «Petit café» y la comedia en 1 acte «Por la misma senda». Nit a dos quarts de deu. Dimecres estrena del drama

ENTRE RUINAS

TEATRE TIVOLI.—Avui dilluns tarde, a les 5 Vermouth especial, primer: 2 actes «La Generala» segón, última funció de tarde de

Raquel Meller

Nit a les nou, programa immens primer Reprisse «El cuarteto Pons» segon, 3 actes.

El Príncipe de Bohemia

tercer, despedida de **Raquel Meller** que cantarà lo millor de son repertori. Dijous tarde Grandiosa funció de Moda, divendres estrena del gran éxit de París «La colegiata yanqui» Aviat «El rey negro».

Teatre Novetats

Gran companyia Cómic-Dramàtica de

RICARD CALVO } Primera Actriu **Lola Velazquez**

Avui dilluns nit a dos cuarts de deu funció de Moda a benefici de les Escoles Gratuitas Nocturnas Patronato Social Obrero de Las Corts, primer «El lechazo», segon,

Entre bobos anda el juego

Dimars tercer de Abono «Institut Benèfic Social» «El lechazo» y «Entre bobos anda el juego».

Eldorado.- COMPANYIA Avui dillluns **Villagómez**

La preciosa novela en cinc quadros, de Jacinto Benavente «La noche del Sábado». Demà dimars «La noche del Sábado».

Gran Teatre Espanyol

Sindicat d'autors dramàtics catalans

Avui dilluns a les nou, 2 èxits 6 actes la comedia en 4 actes «Senyores avia vol marit» y el nou drama en 2 actes del eminent Ignasi Iglesias

L HOME DE PALLA

Gran éxit. Demà tercera de la Dependencia Mercantil «Senyora avia vol marit» y «L'home de palla». En assaig «La Victoria del cent deu» 2 actes, Muntanyola.

Teatre Apolo

Avui dilluns 18 éxit grandiós. Tarde a tres quarts de quatre. Nit a un quart de deu últimes irremisiblament del celebrat drama en 8 actes y 10 quadros basat en la famosa novela de Victor Hugo «Claudio Frollo Nuestra Señora de París» presentat amb tota propietat. Demà dimars primera de las tres úniques representacions del drama de Fola «El Sol de la Humanidad».

Teatre Soriano

Avui a dos quart de cinc. Butacs 60 cts. Entrada 20. primer «La Macarena» segón «Calvetty y su perro Thim» últim día presentació. Tercer «El golfo de Guinea» éxit, Nit a dos cuarts de deu Especial 35 cts. primer «La macarena» segon «La costa azul» tercer despedida del famós Calvetty y su perro Thim» cuart exit is «El golfo de Guinea».

TEATRE COMIC.—Companyía Pierrot.—Avui dilluns descans, no hi ha funció. Demà dimars nit, especiacle popular «El Jorobado».

FRONTO COMTAL

Dos grans partits pera avui a les 4 y quart.
ROJOS: Anacabe, Blenner
BLAUS: Abando, Oleguí
Entrada 1'50 ptes.

Concerts

Palau de la Música Catalana

CONCERTS DEDICATS ALS SRS. CONGRESISTAS DEL III CONGRÉS NACIONAL DE

Música Sagrada

Divendres, 22, al vespre. Concert pel **Orfeó Catalá** dirigit pel mestre Lluis Millet

Programa extraordinari primera audició del motet a dos cors y vuit veus:
CANTEU AL SENYOR UN CANTIC NOU

J. S. Bach

Dissapte 23 al vespre Concert de música «di camera pel

QUARTET RENAIXEMENT
Quarten de BRETON. BRAMS, CESAR FRANCK

Diumenge 24 al vespre, Recital de piano

ALEXANDRE RIBO

Obres de Bach, Shuman, Chopin, Severac, Tschaikowsky, Falla, Chabrier, Liszt.

Localitat y programes, pera cada hu dels tres concerts, a casa Dotesio, magatsem de música, 1 y 2. Portal del Angel. El día de cada concert a taquilla. Condicions especials pera'ls senyors congresistas y els socis del Orfeó Catalá.

Palau de la Música Catalana

«Saló d'audicions íntimes»

Avui 4.ª sessió pel

Quartet Renaixement

Programa: Borodine, Smentana, D'Indy

Localitats: Dotesio, magatzem de música 1 y 3. Portal del Angel.

ALCAZAR Gran Cafè Concert, Restaurant de primer orde. Sarsueles alegres. Continuament Grans Debuts.

MUSIC-HALL - LA BUENA SOMBRA - GINJOL, 3

Nit: Gran exit de tota la Troupe.

Gran Edén Concert

Music-hall Parisenc de Primer Ordre
Grans concerts tots els dies Tarde y Nit per una important «Companyia de Varietès».

CONCERT - LA GRAN PEÑA - SANT PAU, 83

Tots els dies tarde y nit, grans concerts prenenthi part «La Cachavera».

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 106, devant Teatre Comtal
Grans Concerts tots els dies tarde y nit, per una important «Companyia de Varietés».

Cinematógrafs

Gran saló cine Doré

Avui dilluns hermosíssim programa de pelicoles y

4 Colossals Atraccions, 4

«The Pantos» Excentrics anglesos de primer orde, el número de gran rialla el popularísim «Pepe Maqués» caricat excentric, ídol d'aquet públic. Ultims dies del chistós ventrilocuo «Balder Balder Balder» cada día més aplaudit y admirat per son fi treball que'l distingeix dels demés vistos fins avui en son genre. Ovacions estruendoses, éxit sens limits del duetto Espanyol «Los Romeu» els cuals presentan un treball fi cuit mai vist fins ara en cap duet.
«Pantos» Marqués» «Balder» «Romeu»
«Romeu» «Balder» «Marqués» «Pantos»

CINE DIANA

Avui dilluns, programa monumental 6 estrenes. «La atracción de mar» «La casilla aduana» exclusiva «Eulalia o salvada por el fuego» «Bebé perplejo» «El ejército victorioso» «Bidoni entre los leones» «Callejón sin salida» «Don Picorete contra don Picorete» y altres. Demà dimars grandiós estreno de 1100 metros Cines «Dos vidas por un Corazón».

IDEAL CINE

Hermós programa de estrenes «Gratitud india» «Ganado por un pescado» «Celos ridículos» «El misterio de las rocas kador» «Actualidades» 46. Nota: la funció de demá per la tarde, es a bedefici del Centre de Jóvens pera la Defensa Social.

DIORAMA Avui dilluns estrena de la pelícola sensacional

La Casilla Aduana

Núm. 12, 900 mtrs. «La fe» «Sports d'hivern» «La historia de Minna» y altres.

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDAL PALACE.—Concerts Santos tots els dies. Coberts desde pessetes 3'50. Els divendres, bouillaibaise. Dissaptes menú corrent y vegetariá.

Botlletí comercial

17 Novembre de 1912

VINS

Informació de la casa Arnó, Maristany y C.ª

La situació dels negocis queda dintre la mateixa animació iniciada desde'l comensament de la campanya actual, y aixó de una manera general, donces en totes les comarques no faltan pas compradors y aixís se pot dir que'l propietari que s'ha volgut enmotllar amb els preus corrents ha trovat fácil sortida al seu ví.

Per la Conca de Barberá hi ha hagut en la setmana transcorreguda gran afluencia de compradors, molts d'ells suissos y alemanys, que han fet importants ajustos y quins vins treuen directament pel port de Tarragona. Els preus s'hi cotisen sostinguts pagantse actualment a raó de ptes. 1'40 grau y hect. propietat.

També s'observa molt moviment en les comarques del Vallés y en la Manresana en les que degut a la cullita tan extraordinaria que han tingut enguany si han pogut fer hi s'hi fan un bon número de operacions.

En els mercats francesos sembla observarshi un xic de moderació a la activitat que han tingut fins avui sostenintse no obstant aixó, els preus, sense notarshi la mes petita fluixetat, solament en la plassa de Ceta han sofert els vins espanyols una baixa de 2 francs hect. probablement per coincidir la arrivada de fortes partides amb una mica de calma.

Mercats extrangers

ESTACIÓ ENOTÉCNICA D'ESPANYA A CETA

La situació viti-vinícola a Fransa

Actualment se coneixen els resultats de les «declaracions de cullites» dels principals departaments vinícols meridionals.

D'aquests informes se'n dedueix que la producció en certes comarques ha sigut major de lo que's cregué en un principi.

Segons dits datos estatístics l'«Hérault» figura amb un rendiment de 14 milions; el «Gard», amb 4; l'«Aude», amb 5, y els «Pyrénées Orientales», amb 2 y mitg a 3; en total 25 milions d'hectólitres.

El resultat oficial de la cullita no s'ha publicat encara.

Malgrat les anteriors noves sobre la present producció, els preus dels vins se sostenen ferms. Molta part de l'actual cullita está en mans del comers.

Els mercats permaneixen animats; peró els negocis tractats són menys nombrosos.

La situació dels principals mercats es la següent:

«Hérault». — Els preus continúen ferms, encara que les tranzaccions són menys importants. Aquells oscilen entre 23 y 30 francs l'hectólitre segons grau y classe.

«Aude». — En aquests mercats s'han tractat alguns negocis importants, entre 23,50 y 28 francs segons grau y calitat.

«Gard». — La «Sociedad Central de Agricultura», comunica els següents preus: «Aramon», de 22 a 24 francs; «Montagne», de 24 a 26 francs; «Costières», de 28 a 30 francs; y rosats, de 25 a 28 francs.

PREUS DE PRODUCTES AGRÍCOLES ESPANYOLS Y ALTRES EN LES PLASSES DE CETA Y MARSELLA

Olis: els 100 kilograms, Borges, de 150 a 160 francs; Aragó, de 160 a 180; Andalusia, de 135 a 150, Tortosa, de 145 a 155.

Alcools: de vi, bon gust, de 125 a 140 francs, hectòlitre; de brisa, de 95 a 100; Nord, de 00 a 00; Nord extrafí, de 58 a 60; d'industria. de 00 a 00; cognac, de 00 a 000.

Sucres: de 67 a 69 francs els 100 kilogs.; cristallisats, 60 a 62; *en entrepot*, de 41 a 43; bords, de 34 a 35; en brut, blancs, de 29 a 30; rojos, de 26 a 27.

Fruites: peres, de 30 a 40 francs; prèssecs, de 00 a 00; raim, de 35 a 45; pomes, de 25 a 35; albercocs, de 00 a 00; cireres, de 00 a 0; magranes, de 70 a 0 el mil; llimones, de 40 a 50 el mil; taronges, de 35 a 40 francs: mandarines, de 70 a 80; melons, de 4 a 6 dotzena.

Fruites seques y llevors: ametlles d'Alacant, de 000 a 000; de Cartagena, de 000 a 000; de Mallorca, de 200 a 216; amb closca de Tarragona (mollar), de 115 a 120; de Cartagena, de 100 a 110; avellanes de Tarragona, de 105 a 170; ab closca, de 70 a 75; panses de Màlaga, de 8 a 14 francs la caixa de 10 kilos; de Dènia, de 70 a 75 francs els 100; cireres seques, de 150 a 200; figues, de 40 a 45; pinyons, de 210 a 215; cacauets, de 00 a 00; anís de Màlaga, de 90 a 95; comins de 00 a 00; escaiola, de [illegible] a 18.

Legums (verdes y seques): ceves, de 14 a 16 francs, alls de 65 a 70; patates; de 00 a 00; noves de 12 a 1[illegible], llantíes, de 20 a 28; mongetes, de 20 a 35; pèsols, de 00 a 00; faves, de 00 a 00; tomàtecs, de 15 a 20.

Forratges: herm, de 8 a 9 francs; aufals, de 8 a 9'00; palla, de 4 a 5; garrofes, de 00 a 00; segó, de 12 a [illegible] els 100 kilograms.

Suros: els mil, superfí, de 50 a 60 francs; fi, de 40 a 50; ordinari, de 35 a 40.

Varis: safrà, de 120 a 130 francs kilo; pebre molt, dols, de 100 a 150 els 100; mares de ví, de 25 a 35; el grau d'àcid tartàric, de 1'00 a 1'05, tartà en brut, de 00 a 00; el grau de bitrartrat; de 0'00 a 0'00.

VINS ESPANYOLS A CETA

Alacant, de 13 a 15 graus, de 00 a 00 francs, hectòlitre; Alacant, de 11 a 12 id. de 31 a 33 id.; id.; Benicarló, de 11 a 12 id., de 31 a 33 id., id., Catalunya, de 10 a 12 id.; de 00 a 00; Priorat, de 11 a 12 id., de 00 a 00; Tarragona (Vendrell), de 12 id., de 00 a 00; Utiel (tipo Aragó), de 10 a 12 id., de 3[illegible] a 33; Valencia, de 10 a 12 id., de 31 a 33; Valencia, rosat, de 12 id.; de 32 a 34; Vinaròs, de 10 a 12 id., de 31 a 32: Moscatell (9 a 10° licor), de 12 id., de 00 a 00; Mistela blanca (9 a 10° (licor), de 12 a 15 id., de 00 a 00; Mistela roja 9 a 10° licor) de 12 a 15 id., de 00 a 00; Vi blanc sec de Valencia, de 11 a 12 id., de 00 a 00 Vi blanc de la Manxa, de 11 a 12 id., de 00 a 00 Vi blanc de Catalunya, de 10 a 12 id., de 00 a 00 de Xerès y Màlaga. ordinaris y superiors, de 50 a 250 francs.

Ceta, 31 octubre de 1912. — El director de l'Estació, *Lluis Arizmendi.*

Societats y Ferrocarrils

COMPANYIA DE FERROCARRILS DEL NORD D'ESPANYA (tota la xarxa)

Ingressos dels dies 21 al 31 de octubre:

Any 1912..................	Pessetes	5.437,640'12
Any 1911..................	—	4.699,984'63
Diferencia..........	—	737,655'49

Ingressos del 1 de janer al 20 de octubre:

Any 1912..................	Pessetes	123.738,070'58
Any 1911..................	—	113.059,193'48
Diferencia..........	—	10.678,872'10

Barcelona, 11 de novembre de 1912.—El secretari del Comitè, *Alfred Fuster.*

FILLS DE F. MAS SARDA

RAMBLA DEL CENTRE, 20. - BARCELONA

Negociém el cupó Amortissable cinc per cent venciment 15 Novembre. Paguem el cupó número 16 de les Accions Foment d'Obres y Construccions.

SORTIDA DE VAPORS CORREUS

dels ports europeus pera l'Amèrica del Sur durant el mes de novembre

Vapor alemany «Cap Finisterre», sortí el día 1 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el 19. **

Vapor anglés «Amazon», sortí el día 1 de Cherburgo y arribará a Buenos Aires el día 24. **

Vapor francés «La Gascogne», sortí el día 2 de Burdeus y arribará a Buenos Aires el 22. **

Vapor espanyol «León XIII», sórtí el día 3 de Barcelona y arribará a Buenos Aires el día 25. **

Vapor anglés «Oronsa», sortí el día 3 de La Rochelle Pallice y arribará a Montevideu el día 24. **

Vapor italiá «Umbria», sortí el día 4 de Genova y arribará a Buenos Aires el 25. *

Vapor italiá «Ravenna», sortí el día 5 de Genova y arribará a Buenos Aires el día 26. *

Vapor espanyol «Valbanera», sortí el día 6 de Barcelona y arribará a Buenos Aires el día 1 de desembre.

Vapor italiá «Tomaso di Savoia», sortí el día 8 de Génova y arribará a Buenos Aires el día 25 de novembre. *

Vapor holandés «Zeelandia», sortí el día 7 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el día 29. **

Vapor alemany «Blücher», sortí el día 8 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el día 27. **

Vapor anglés «Araguaya», sortí el día 8 de Cherburgo y arribará a Buenos Aires el día 30. **

Vapor francés «Pampa», sortí el día 10 de Marsella, y arribará a Buenos Aires el día 30. *

Vapor italiá «Príncipe Umberto», sortí el día 13 de Genova y arribará a Buenos Aires el día 30. *

Vapor italiá «Argentina», sortí el día 14 de Genova y arribará a Buenos Aires el día 4 de desembre. *

Vapor alemany «Cap Arcona», sortí el día 15 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el día 4. **

Vapor italiá «Bologne sortí el día 16 de Genova y arribará a Buenos Aires el 5. *

Vapor anglés «Van Dick», sortí el día 15 de Cherburgo y arribará a Buenos Aires el 8. **

Vapor francés «La Bretagna», sortí el día 16 de Burdeos y arribará a Buenos Aires el día 6. **

Vapor anglés «Orcoma», sortí el día 17 de La Rochelle Palice y arribará a Montevideo el 7. **

Vapor italiá «Duca digli Abruzzi», surt el 20 de Genova y arribará a Buenos Aires el 8. *

Vapor francés «Valdivia», surt el 20 de Marsella y arribará a Buenos Aires el 9. *

Vapor alemany «Kónic Friedrich August», surt el día 21 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el 10. **

Vapor anglés «Asturias», surt el 22 de Cherburgo y arribará a Buenos Aires el 14. **

Vapor italiá «Ré Vittorio», surt el 27 de Genova y arribará a Buenos Aires el 14. *

Vapor espanyol «Cádiz», surt el 27 de Barcelona y arribará a Buenos Aires el 22. **

Vapor holandés «Hollanda», surt el 28 de Boulogne y arribará a Buenos Aires el 21. **

Vapor italiá «Indiana», surt el 30 de Génova y arribará a Buenos Aires el día 20 de desembre. *

Vapor italiá «Savoia», surt el día 30 de Genova y arribará a Buenos Aires el 21. *

Vapor francés «Plata», surt el día 30 de Marsella y arribará a Buenos Aires el 22. *

Vapor anglés «Vauvan», surt el 29 de Cherburgo y arribará a Buenos Aires el 22. **

Vapor francés «Burdigala», surt el 30 de Burdeos y arribará a Buenos Aires el 16. **

* Aquets vapors fan escala al día següent a Barcelona.
** La majoría fan escala a Coruña o Vigo y tots a Lisboa ahont recullen la correspondencia d'Espanya.

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 tel.

Societat Catalana d'Edicions

Quota minima semestral, CINC PESSETES
Tres llibres cada semestre

Volums del segon semestre de 1911

I. LES IDEES POLÍTIQUES D'EN VALENTÍ ALMIRALL, per *Alexandre Plana*, amb la traducció catalana dels treballs de l'Almirall *Espanya tal com es, Contestació a Núñez de Arce, y L'immoralitat a Espanya.*
II. PROSES BARBARES, per *Prudenci Bertrana.*
III. LA VIDA Y LA MORT DEN JORDI FRAGINALS, novela den *J. Pous y Pagès.*

Volums del primer semestre de 1912

I. ESTUDIS DE LITERATURA CATALANA, per *Manuel de Montoliu,*
II. ORIGENS DEL CONEIXEMENT, per don *Ramón Turró.* Volum I.
III. ORIGENS DEL CONEIXEMENT, per *D. Ramón Turró.* Volúm II.

Seguiran obres de *Joaquim Ruyra, Josep Carner, Lluis de Nicolau, Ramon Rucabado, Pompeu Fabra, Gabriel Alomar, Josep Maria Tallada, Romà Jori,* etc. Els volums estaran elegantment impresos y constaran de **200 a 400** planes.

A les oficines d'EL POBLE CATALA se faciliten fulles de suscripció

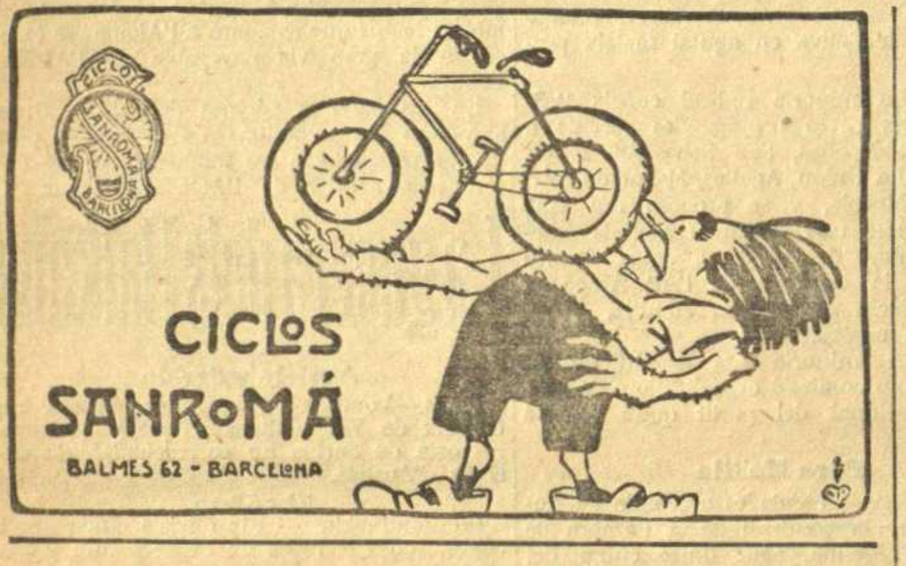

FÁBRICA DE VELS - MANTELLINES - TULS - SEDERÍA - GENRES DE PUNT
A L'ENGRÒS Y DETALL
FRANCISCO DE A. PLANAS
RONDA DE SANT PERE, NÚMERO 15 (ENTRE PASSEIG DE GRACIA Y PLASSA DE URQUINAONA)
ARTICLES DE TEMPORADA DE SUPERIOR CALITAT A PREUS D'OCASIÓ

Gran Diplomá de Honor y 10 Medallas
RELOJ ORIÓN AFINACIÓN CRONOMÉTRICA
VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

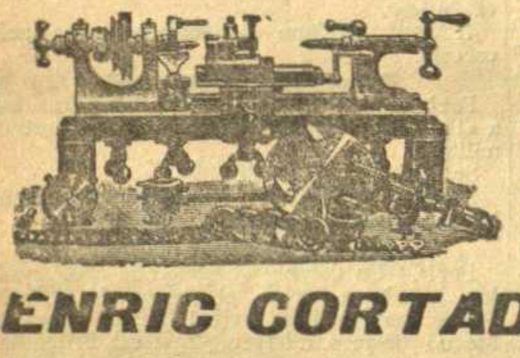

Forniturcs, Eines, Llimes y Laminadors pera Rellotgers, Platers y : : : : : Gravadors : : : :
Torns y útils de precisió G. Boley pera mecànics y rellotgers.
Rodes y pesses de recanvi pera : : : tota classe de rellotges : : :
Renovirin, liquit pera netear amb rapidesa y economía els objectes d'or, plata y metall.
ENRIC CORTADA Baixada Sant Miquel, 5 Barcelona

PAL-LAS DICCIONARI ENCICLOPÈDIC MANUAL en cinc idiomes
CINC DICCIONARIS EN UN
per pessetes 10
Tamany 16 per 22 — 1,526 planes — 4,000 gravats — 165,000 veus
Diccionari complet de la Llengua espanyola, amb les equivalencies franceses, angleses, alemanyes y italianes. — Diccionari Biogràfic, Geogràfic y Històric. — Diccionari Francès-Espanyol, Anglès-Espanyol, Alemany-Espanyol y Italià-Espanyol. — Conjugaciò dels verbs en espanyol, francès, anglès, alemany y italià. — Indispensable a tots el professors, alumnes, comerciants, dependents de comers y banca, periodistes, abogats, metjes, arquitectes, secretaris d'Ajuntament y de Jutjat, y en general a tots els que llegeixin o aprenguin idiomes.
Se ven en totes les llibreríes d'Espanya y a casa l'editor, Joaquim Horta, Méndez Núñez, 3 y 5

MEDICAMENTS EMERIN
SANG - URINARIES
Els ***Confits Emerin*** donen a les malalties urinaries l'estat normal, treuen y calmen instantàniament la cuíssor y la frequencia de orinar, els únics que curen radicalment les ***Estretoses, Prostatitis, Cistitis, Catarros, Càlculs, Incontinencia de orina,*** etc. Una capsa de ***Confits Emerin,*** amb la deguda instrucció, pessetes 4'50.
El ***Roob depuratiu Emerin,*** immillorable reconstituient y refrescant de la sang, cura completa y radicalment les infeccions y totes les seves consequencies; ***dolors dels òssos, taques de la pell, herpetisme, raquitisme, neurastenia, diabetes, parálisis, cefalalgia, dispepsia, atonía, debilitat de la vista, palidesa dels teguments, descoloració de les ungles, dolors de cap, neuralgies facials, palpitacions del cor, sofocació, digestió dificil, dificultat dels treballs intelectuals y musculars, laxitut, insomni, deliri, alucinació, infló, edema,*** etc. Un frasc de ***Rob depuratiu Emerin,*** amb la deguda instrucció, pessetes 3'50.
De venda a Barcelona Centre d'Especialitats Farmacèutiques, Pelai, 9; Passatge del Crèdit, 4, Rambla de les Flors, 4, Farmacies: Rambla del Mig, 17; Princesa, 1; Escudellers, núm. 75, Drogueries. Rambla de Catalunya, 66; Moncada, 20; Rambla de Catalunya, 56; Moncada, 21

URALITA ROVIRALTA
PERA TEULADES
ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN
Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos
ROVIRALTA & C.º, ENGINYERS
Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664
Direcció telegràfica y telefònica: "URALITA" - Barcelona

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors desde'l 3 per 100 anyal, en lletres, proprietaris, industrials y comerciants desde'l 1/2 per 100 al mes.
DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits y parts indivises, y sobre generes, pianos, carruatges y tota garantia que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4, entressol.

PIANOS Y HARMONIUMS de loguer, desde 3 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 70, entressol, primer

Esqueles mortuories se n'admeten fins a les dues de la matinada

FORA PÈL MOIXÍ
Els POLVOS COSMETICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cós, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y brassos, pera que aixi puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — S'envia certificat per correus si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu
Farmacia Borrell
COMTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52. - BARCELONA

Els **vòmits, coragre, ardors, inapetencies pesadesa, bilis y dolors de l'estòmac, cintura y esquena, etcètera,** desapareixen al següent dia de usar el
ESTOMAGO ARTIFICIAL
De venda a totes les farmacies y Drogueries
Desapareixen en tres dies les ***dispepsies, gastralgies y catarros gástrics,*** com ho certifiquen milers de curats. Refuseu com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya, **J. Uriach y C.ª** - Barcelona